

NEPRIKLAUSOMA LIETUVA

LITHUANIE INDEPENDANTE *** INDEPENDENT LITHUANIA

Montrealis • 1973. VII. 11 • Nr. 28 (2054)

7722 George Street, La Salle 690, Canada • Tel. (514) 366-6220

SAVAITĖS IVYKIAI

SUOMIJOJE SUIMTI
DR. J.K. VALIŪNAS,
DR. J. GENYS, U.
GRAVA IR I. PLEER

Dr. Jonas Genys, ALT atstovas Helsinkyje, Europos Saugumo Konferencijoje, liepos 5 d. telefonu iš Helsinkio pranešė, dr. K. Bobeliui, ALT pirmininkui, kad tą rytą dr. J.K. Valiūnas, lietuvių delegacijos pirmininkas, Uldis Grava, latvių delegacijos pirmininkas, ir Ilmar Pleer, estų delegacijos pirmininkas buvo Suomijos policijos suimti savo viešbučiuose.

Dalyvaudami Europos Saugumo Konferencijoje, tie pirmininkai prisiartinę prie sovietų Gromyko ir paklausę kodėl Pabaltijai

Valstybės negali atuti nepriklausomybę. Gromyko atsakė, kad tos valstybės nenori tos nepriklausomybės ir kad joms nepriklausomybės nereikia.

Pasikalbėjimas vyko liepos 4 d., o liepos 5 d. iš ryto tie trys pirmininkai buvo suimti.

Vėliau ALT gavo pranešimą kad ir dr. Jonas

Genys buvo liepos 5 d. suimtas.

Dr. Kazys Bobelis, ALT pirmininkas, tuoj pat kreipėsi į Valstybės Departamentą, kongresmanus ir senatorius, kad darytų savo intervencijas. Valstybės Departamentas ir kong. Edward Derwinski prižadėjo greitai daryti intervencijas šiuo reikalu.

Vėliausiomis žiniomis, visi suimtieji š. m. liepos mėn. 6 d. paleisti.

Plačiau – sekančiame NL numeryje.

ALT Informacija

Po neseniai atleistojo Baltųjų Rūmų patarėjo John W. Dean III ilgo pasisakymo senato komisiškai, prezidento Niksono pareiškimais, kad jis nieko nežinojęs apie Watergate skandalą, vis mažiau žmonių betiki. Iš tiesų, anot vokiečių spaudos, jei prezidentas tikrai nieko nežinojo apie savo pačių artimiausių bendradarbių nešvarias machinacijas, tai jis yra užsidaręs labai pavojingame ir nepateisname izoliaciniame bokšte, o jeigu jis apie tai žinojo – reikėtų, kad yra pakartotinai sakęs netiesą amerikiečių tautai. Ir vienu, ir kitu atveju, prezidento Niksono elgsenos negalima nei pateisinti, nei suprasti. Juoba, kad tik prieš kelias dienas jisai ir vėl kategoriškai atsisakė liudyti senato komisijoje ir parodyti prezidentūros slapstus dokumentus.

Tuo tarpu dolerio vertė tarptautinėje finansinėje rinkoje dar vis krenta. Didele dalimi kaip tik dėl tų nelemtųjų

Watergate įvykių. Europoje susirinkę finansų ekspertai visai rimtai tariasi savo valiutą ateityje grįsti ne doleriu, bet auksu. Šiuo metu doleris yra smukęs apie 17 nuošimčių, lyginant jį su olandu guldenu, apie 17% prieš japonų jeną, apie 18% prieš belgų franką, apie 19% prieš prancūzų franką, apie 23% prieš vakarinių vokiečių markę ir net apie 25% prieš šveicarų franką. JAV – ių vyriausybė ir prezidentas, manoma, netrukus paskelbs kokių priemonių bus imamasi šį dolerio vertės smukimą sulaikyti.

Šiaurinėje Airijoje tebevyksta kovos tarp protestantų ir katalikų. Tie, kurie spėliojo, kad po įvykusių rinkimų airių brolžudystės aprims, nusivylė. Štai, prieš kelias dienas, nužudytas 841-asis žmogus, Robert Clarke, 56 metų amžiaus, katalikas. Jo žmona gi kreipėsi į katalikus, kad šie nekeršytų už jos vyro mirtį. Įtariama, kad R. Clarke nužudė protestantų pagrindinio ekstremistai, pasivadinę Ulster Freedom Fighters (UFF).

Vietname, tuo tarpu, tebeieškomi du, jau virš dešimt dienų dingę, kanadiečiai karininkai (kapitonai: Ian Patten iš Toronto ir Fletcher Thomson iš Otavos). Jie yra Tarptautinės Kontrolės ir Priežiūros komisijos (ICCS – International Commission of Control and Supervision) nariai ir buvo komunistinių partizanų pagrobti apie 30 mylių nuo Saigono. Šiaurės Vietnamo vyriausybė nuduoda, kad

JAV – ių prez. R. M. Nixon buvo šiltai sutiktas Floridos Technologijos universiteto studentų Orlando mieste.

nieko apie šiuos karininkus nežinanti. Tačiau ta pati komunistinė vyriausybė prieš kelias dienas reikalavo, kad Kanados komisijos pirmininkas oficialiai pareikštų, jog tuodu karininku esą buvę toje vietovėje ne tiesioginiais tarnybiniais reikalais. Kanadiečiai tą reikalavimą atmetė, nurodydami, kad Kanados kariai ten esą tarnyboje visą laiką, t. y. 24 valandas per parą.

Kalbant apie kanadiečių reikalus, Quebec'o provincijos parlamente jau kurį laiką PQ (separatistų) partijos atstovai prašo premjerą Bourassa ir teisingumo ministrį Choquette aiškiai pasakyti ar tiesa, kad keli provincijos ministrai bei aukšti liberalų partijos nariai turėję ryšių su kriminalistiškom padugnėmis (Mafia) ir ėmę iš jų kyšius. Liberalų vyriausybė tokius kaltinimus griežtai atmetė, bet PQ parlamento atstovas Robert Burns pareiškė, kad jis ir parlamento atostogų metu nenustos

rinkti duomenų apie padugnių ir Bourassa vyriausybės narių tariamą bendradarbiavimą.

Š. m. birželio 29 d. 9:30 ryto, vokiečių DM pakilo 5 1/2%, taip, kad tą dieną Frankfurto biržoje už dolerį buvo mokama 2.40 DM. Per paskutines 10 dienų, t. y., prieš DM paaukštinimą, vokiečių bankai, spekuliantų priversti, turėjo supirkti už 3 milijardus DM amerikoniškų dolerių. DM paaukštinimas finansinai labai atsiliieps turistams ir vokiečių biznieriams.

Pagrobtieji kanadiečiai kapitonai: (iš kairės) F. Thomson ir I. Patten.

John W. Dean III.

ŠVARUS IR NEŠVARUS PINIGAS

Nuo seno esame įpratę žiūrėti į verslininką kiek kreiva akim. Dalinai todėl, kad žemdirbiai mūsų paprastai patys sau viską užsiaugindavo, o tais retais atvejais, kai jau būtinai turėdavo ką nors pirkti ar parduoti, miklių vertelgų būdavo lengvai apgaunami. Dalinai ir todėl, kad buvome idealistiškai auklėjami ir kreipiami į, taip vadinamus, tauriuosius mokslus bei profesijas, o įvairių biznį laikėme beveik žmogų pažeminčių darbu. Pinigas nešvarus – girdėdavome sakant – ir juo toliau nuo jo laikaisi, tuo geriau. Betgi jau nepriklausomybės antrajame dešimtmetyje buvo pradėta išvelgti tokios laikysenos neteisingumas. Valstybės ir privačia iniciatyva Lietuvoje ėmė stiegtis kooperatyvinės bendrovės (Lietūkis, Pienocentras, Linas, Parama, etc.), kurios gana greitai įgavo savo piliečių pasitikėjimą, paramą ir labai efektingai perėmė prekybinę iniciatyvą į savo rankas. Tada tai buvo suprata, kad pats pinigas nėra nei švarus, nei nešvarus, yra tikrai švarūs arba nešvarūs prekijai. Gana didelei tautos daliai atsiradus egzilyje, ypač Šiaurinės Amerikoe kontinente, kur tebevyrauja laisvos prekybos dėsniai, supratome labai greitai, kad be ka-

pitalo nieko negalima nuveikti. Ir tauriausi bei didžiausi užmojai be pinigų užnugario telieka tušti planai. Tokiu būdu gimė kredito kooperatyvai, fondai, bankai ir bankeliai, kurie rūpinosi savo tautiečių finansiniais reikalais. Šiandien sunku būtų išivaizduoti kaip be jų galėtume prasiversti. Štai, čia Montrealyje, jau seniai veikia "LITAS". Nors vienas kitas karštesnės galvos savininkas ir bandė LITO veiklą papelkti, bet beveik visi montrealiečiai gerai žino, kad be jo paramos, pagalbos bei patarnavimų būtų beveik neįmanoma įgyvendinti visą eilę asmeninių ir bendruomenių projektų. Šia prasme, senas savųjų verslininkų šūkis "Savi pas savus" yra ne tikrai suprantamas, bet visom išgalėm remtinas. Jokia finansinė institucija taip labai neatsižvelgia į eilinio kliento būklę kaip pačių lietuvių vadovaujamasis. Ir suprantama kodėl – niekas gi geriau nepažįsta savo klientų rūpesčių bei būsenos. Toronte veikia net du kredito kooperatyvai. Pirmasai ir didžiausias jų – "PARAMA" ir, vėliau įsisteigęs (ne be, suprantamos, trinties) Prisiikėlimo Parapijos Kredito kooperatyvas. Hamiltone be galo sėkmingai veikia jau visą eilę metų kredito koope-

"Montrealio "Lito" metiniame susirinkime-nariu, registracija. Nuotraukoje iš dešinės Kazys Gudžiūnas ir Albinas Blauzdžiūnas. Foto: T. Laurinaitis.

ratyvas "TALKA". Kiekvienas jų dalį savo kasmetinio pelno skiria lietuvių kultūriniais ir švietimo reikalams. Tėnka vienas kitas šimtas ir savajai spaudai. Mūsų savaitraštis tokios, labai reikalingos, pagalbos yra susilaukęs iš LITO, TALKOS ir PARAMOS. (Prisiikėlimo parapijos kooperatyvas čia laikosi gana savotiškos politikos: tarytum pinigas gali būti ne tik švarus, bet ir katalikiškas, ir todėl, be abejo, nemestinas tokiai lietuviškai spaudai ar veiklai, kuri nors ir lietuviška, bet ne tos "linijos"...).

Paminėtina šioje vietoje ir mūsų verslininkų

veikla. Ir ji visom išgalėm remia liet. organizacijas, mokyklas, spaudą ir t.t., pirmoje vietoje, betgi (su be galo mažom išimtim) sąžiningai ir vispusiškai patarnaudama savai klientūrai, kurios nemaža dalį sudaro patys lietuviai. Ir reikia pasidžiaugti, kad vis didesnis skaičius lietuvių ima verstis savarankiškai, tokiu būdu, pamažu pašalindami tą nelemtą kreivakišką pažiūrą, kad ne tik pinigas, bet ir biznis – nešvarus ir nieklingas užsiėmimas. Be savų ekonomiškai pajėgų verslininkų, deja, nepajėgsime ir kultūrinių darbų nuveikti.

H. Nagys

Pagarsėjusi mūsų solis Gina Čapkauskienė, š.m. birželio mėn. 13 d. giedojė St. Matthew's bažnyčioje (Ottawoje), minint Sibiro tremtinius. Apie ją labai palankiai atsiliepė visa angliškoji sostinės spauda.

Nepriklausoma Lietuva

Už Lietuvos išlaisvinimą! Už ištikimybę Kanadai!
Pour la liberation de la Lituanie! Loyalte au Canada!
For liberation of Lithuania! For loyalty to Canada!

LEIDĖJAS – NEPRIKLAUSOMOS LIETUVOS SPAUDOS BENDROVĖ

Second Class Mail Registration No. 1952. Return postage guaranteed. Postage paid at Lachine, Quebec. Published by The Independent Lithuania Publishing Company at 7722 George Street, LaSalle 690, Quebec, Canada.

Metinė prenumerata Kanadoje – \$7.50, visur kitur – \$8.00. Rėmėjo prenumerata – \$12.00. Adreso pakeitimas 25 c. Atskiras numeris 25 c. Adm. ir laik. red. F. P. Paukštaitis. Adresas: 7722 GEORGE STREET, LASALLE 690, QUEBEC.

Bendradarbių ir korespondentų spausdinamos mintys nebūtinai atitinka redakcijos nuomonę. Rankraščiai trumpinami ir taisomi redakcijos nuožiūra. Rankraščiai grąžinami tik iš anksto susitarus. Už skelbimų turinį redakcija ir leidykla neatsako.

IR GERAI, IR BLOGAI... nuomonės, laiskai, atgarsiai

PERVERSMAI NIEKO
GERO NEDUODA

Džiaugiuos, jog yra vilties, kad NL vėl atsistos ant kojų. Po E. Maziliausko nuvertimo, kolektyvinei vadovybei redaktoriant (ne redaguojant), NL iš tikrųjų taip nusmuko, jog ne tik neatnaujinau prenumeratos, bet kelis kartus vis ruošiaus rašyti, kad nei vel tui jos man nesuntinėtų. Spauddinimas sovietinės medžiagos, nenurodant šaltinio, buvo tiesiog kok-

tus. Iš kultūrinių puslapių beliko tik pavadinimas. O savo metu NL buvo vienas įdomiausių išsivijęs savaitraščių. Tai ne mano vieno nuomonė. O kad taip būtų galima sugrįžti į senas vėžes!

Linkėdamas tęsti ir tęsėti slūnčiu prenumeratą.

V. Trumpa
Washington, D.C. USA

— • —

HIPIŲ UŽPLŪDIMAS
Gražų mūsų turistinių miestelių užplūdo būrlai

ilgaplaukių jaunuolių. Jie neva pro čia pravažiuodami, grupelėmis, už mieščio krūmuose, stovyklauja. Įsidrąsinę ilgaplaukiai ir jų merginos, pradėjo ruošti viešus mitingus ir reikalauti, kad miesto valdyba juos maitintų ir nakvynių patogumais aprūpintų. Mokesčių mokėtojai tokiu "kellaujančiu jaunimu" yra aiškiai nepatenkinti, nes jie pasiūlymais darbo nėra visai suinteresuoti.

A.S.K.
Hope, B.C.

NEPRIKLAUSOMA LIETUVA

Birželio įvykių sukaktis

(Mintys iš paskaitos baisiojo birželio sukakties minėjime)

Kalbėti šios liūdnos ir tragiškos sukakties proga tikrai sunku. Širdgėla padidėja dar ir todėl, kad anos siaubingos 1941 m. birželio dienos ištiesai vienokia ar kitokia forma mūsų pavergtų tėvynę vis kartojasi ir dabar. Okupantas sąmoningai niekina tautas, žinoma, gal dabar kiek kitokiais būdais, gal mažesniu tempu, o daugiau rofinuotu ir planuotu bei užmaskuotu pavidalu, bet faktas lieka faktu, kad ramybės ir užsitikrinimo mūsų tėvynėje nėra. Daug kas ir dabar nežino, ar iš nakties neišstiks jo toks pats likimas, kaip ir mūsų tautiečius - tremtinius prieš 32 metus.

Baisu ir pagaltoti, kad šis sąmoningas tautų niekinimas vyksta dabar Centro ir Rytų Europoje. Čia tai vyksta dvidešimame amžiuje, kai pasaulyje viešai ir primygtinai skelbiama, kad dabar niekur jau negali būti pavergimo, išnaudojimo, kolonizacijos ir priespaudos. Tačiau tai yra tik gražūs, bet tušti žodžiai. Kai mes pabaltiečiai vieningai ir įtikinančiai imame skelbti, net šaukti ir reikalauti, kad mūsų pavergtose tėvynėse būtų panaikintas vergimas, kad Pabaltijautoms būtų sugrąžinta laisvė, kad būtų savaimingam, nepriklausomam ir kūrybiniam gyvenimui vėl atkurtos Pabaltijos Valstybės, tai laisvame pasaulyje veik niekas mūsų pagalbos šauksmo negirdi, mus paremti, užtarti ar padėti niekas tiesioginiai nenori... Jei mes kai kam, kaip jie mano, per daug tyrystam, tai tylutėliai joms pareiškama užuojauta bei vienas kitas žodelis, kad mūsų okupacija teisiniai nepripažįstama.

Turint tokią faktinę padėtį, norėtusi paklausti, kodėl taip yra? Atsakymas gal būtų toks:

Laisvasis pasaulis pilnai tiki komunistine propaganda, ir mano, kad komunizmas, o mūsų atvejui, rusiškas komunizmas, jau nėra toks dabar kaip buvo. Komunizmas, girdi,

palaipsniui gerėja, pažangėja. Belieka truputį palaukti ir komunistinė sistema visai gali prilygti vakarų demokratijai. Dabar, tuo tarpu, reiktų komunizmą arčiau pažinti, moksliskai panagrinėti komunistines doktrinas ir patirti, kad ir ten yra kai kur gera... Reikia priminti, kad taip ar panašiai samprotauja vakarų pasaulio liberalai - intelektualai, net kai kurie mokslininkai ir, žinoma, dalis studentijos.

Mūsų giliu įsitikinimu, jie visi klysta. Komunizmą galima pažinti ne iš teorijos, jo propagandos, bet iš praktikos. Komunizmą galima pažinti tik iš jo veiksmų ir darbų. O tie darbai ir veiksmai, visi žinome, yra tikrai balsūs ir pasauliui pragaistingi. Ir mūsų nelaimė yra ta, kad pragaištingų komunistų darbų dažnas vakarų pasaulio žmogus nežino, nemato, ar nenori matyti. Jei vakarų žmogui jau primygtinai įrodoma komunizmo pragaištingumas, tai jis pro tai bando praeiti tylois ir nepastebėtinais. Dažnas jų pasisako, kad nenori į kitų darbus ar veiksmus įsivelti.

Štai keletas pavyzdėlių, kad komunistinė propaganda tikima ir nenorima komunizmo nusikriaustųjų užtarti ar jiems padėti:

1. Kada lietuvis jūrininkas Simas Kudirka išoko į Amerikos pakrančių laivą ir paprašė užtarti ir laisvės, visi, net aukšti Amerikos laivyno karininkai, juo nepatikėjo. Tur būt, jie samprotavo, kad laisvės yra ir pavergtų Lietuvoj ir Rusioj. Todėl jie rusams Kudirką atidavė. O gal jie, kaip Pilotas, tik nusiplovė rankas!

2. Teko patirti, kad daug kas Romą Kalantą, susideginusį dėl Lietuvos laisvės, laiko keistuoliu, psichiniui nesveiku jaunuoliu, nes komunistai taip sako. Taigi tikima, naujausiu komunizmo išradimu - visus, kurie turi priešingą komunizmui nuomonę - laikytina pami-

šusiais ir niekingais žmonėmis.

3. Net mūsų išeivijos spauda praneša, kad anglų spaudos žiniomis, Maskva švelnina savo varžtus Lietuvoje. Girdi, lietuvių katalikų bendrijai busią lengviau. Mes gi manome, kad gal komunistai tikisi, jog jiems busią lengviau ateizmo kovoje. Gal katalikai, manydami gauti lengvatų, bandys švelninti savo nusistatymą prieš komunizmą. Bet Lietuvos žmonės komunistus pažįsta iš darbų ne iš pažadų!

4. Į JAV jau atvyko Sov. Rusijos Komunistų partijos generalinis sekretorius L. Brežnevas. Jis Amerikoje priimamas kaip visos Sov. Rusijos reprezentatas. Jam teikiamas kaip visoms valstybėms galvoms reikiamas respektas? Kodėl? Juk jis ten tik komunistų partijos gen. sekretorius. Visoj Sov. Sąjungoj komunistai tesudaro tik nedidelę mažumą, taigi jis galėtų reprezentuoti tik

keliuos procentus visos Sov. Sąjungos gyventojų. Bet Amerika su juo skaitosi, kaip su valstybės galva ir pasirašys su juo net kelias tarptautines sutartis. Juk tai tikras Amerikos neapsižiūrėjimas! Juk nė vienas vakarų pasaulyje partijos vadas, jei jis neturi visų daugumos gyventojų pripažinimo ir daugumos balsų bei nėra valdžioje, valstybinių funkcijų nevykdo. Kodėl Amerika daro išimtį komunistų vadui? Turbūt todėl, kad komunizmą liaupsina ir jam pataikauja. Panašiai, tiesa, padarė Vak. Vokietija. Ji su Brežnevu taip pat pasirašė tarptautines sutartis.

Visi žinome, kad komunistai pasirašytų sutarčių nesilaiko. Jie turbūt turi pasitelsinimą: sutartys pasirašytos nekompetingų jų vadų ir todėl yra niekingos!

5. Sov. Rusijos laikraštis "TRUD" neseniai paskelbė tokią naujausią propagandą. Girdi, jau

1968 m. buvo pranešta, kad pietiniame Sibire - prie NAZAROVO atidarytas ir paleistas veikti milžiniškas - 500,000 kilovatų generatorius. Tai, girdi, tik pradžia technologijos revoliucijos energijos srityje. Generatoriaus atidarymo iškilms buvo tiesiog pampastiškos, palydėtos daugybe kalbų ir muzikos.

Dabar, po 5-kių metų, patirta, kad NAZAROVE dar joks generatorius neįrūoštas. Tik 1968 m. buvęs simbolinis generatoriaus atidarymas.

Taigi, kas mums - vargšams darytina, kai komunizmas, mūsų pavergėjas, visur taip proteguojamas ir liaupsinamas? Gal vienintelė paguoda būtų ta:

Dabar vakarų pasaulyje tiek daug naujovių ir madų. Bet jos ateina ir praeina. Tikėkime, kad ir komunizmo liaupsinimas praeis. Juk vakarų pasaulis turės pagaliau praregėti! O tada ir mums - pavergtiesiems gali nušviesti laisvė. Liudas Damulis

Delhi - Tillsonburg'o apylinkės lietuviai 1973 m. birželio mėn. 17 d. susirinkę prisiminti trėmimus ir paremti kovą už pavergtą Lietuvą. B. Norkutė skaito vertimą rezoliucijos priimtos lietuvių susirinkime, prie Sv. Kazimiero bažnyčios; kalbą pasakė Stepas Jokubickas, Lietuvių Šalių, S-gos Kanados rinktinės pirmininkas, stovįs prie liet. kryžiaus. (Nuotrauka atspausdinta DELHI NEWS - RECORD (Ontario) 1973 birželio 20 d. numeryje).

LIETUVIŲ MENO PARODA WASHINGTONE

Paroda rengiama ryšium su Pasaulio Lietuvių seimu, kuris įvyksta Washingtono rugpjūčio 30 - rugsėjo 2 dienomis. Jos rengimu rūpinasi komisija: Dalė Lukienė, Vida Zubkienė ir Algis Žemaitis. Jau susitarta su Corcoran meno galerija, kur paroda vyks nuo rugpjūčio 10 d. iki rugsėjo 5 dienos. Bus išstatyta daugiau nei aštuoniasdešimt lietuvių dailininkų darbų, kurie užims tris didelius galerijos kambarius pirmame aukšte.

Corcoran meno galerija yra vieną žinomiausių meno muziejų Washingtone. Prie jos veikia ir meno mokykla. Jos rūmai yra pačiame miesto centre, vos kelios gatvės nuo Baltųjų rūmų.

Apie lietuvių meno parodos rengimą D. Lukienė taip papasakojo: "Su galerijos vadovybe buvo jau šią žiemą pradėta tartis dėl lietuvių dailininkų darbų parodos. Galutinai buvo nuspręsta išstatyti ne daugiau kaip dvylikos lietuvių dailininkų darbų, parenkant šešis tapytojus ir šešis grafikus, neličiant kitų meno sričių".

Galerijos vadovybė iš pristatytų dailininkų pasirinko šiuos tapytojus: Adomą Galdiką, Zitą Sodeikienę, Kazį Varnelį, Vytautą Virkau, Viktorą Vizgirdą ir Kazimierą Žoromskį, ir grafikus: Vytautą Igną, Vytautą Jonyną, Ireną Mitkutę, Viktorą Petravičių, Romą Viesulą ir Dalią Aleknienę.

D. Lukienė pažymėjo, kad galerijos direktorius Roy Slade, atrinkdamas šiuos dailininkus, siekė ne tik įvairumo išraiškoje, bet ir apjungti įvairaus amžiaus bei įvairių meno krypčių lietuvių dailininkus, gyvenančius ir dirbančius Amerikoje.

Galerijos kuratoriai ir prie jos veikiančios meno mokyklos vadovybė, anot D. Lukienės, yra gyvai susidomėję lietuvių dailininkais, lietuvių menu ir rūpinasi parodos pasisekimu.

Lietuvių meno paroda yra įtraukta į Corcoran

galerijos vasaros parodų kalendorių, kuriame rašoma, kad ji žada būti įvairi stiliumi bei temomis ir atskleis lietuvių dailininkų kūrybingumą.

Šiuo metu baigiamas spausdinimui parengti parodos katalogas, kuris bus pavadintas "Twelve Lithuanian Artists in America".

Pasaulio lietuvių seimo metu Corcoran galerijos patalpose ruošiamas priėmimas, kuris numatytas rugpjūčio 31 dieną. (jv)

IŠ "ELTOS" BIULETENIO INFORMACIJŲ

Philadelphijoje 1973, balandžio 9 d. įvyko Vliko vadovybės atstovų ir JAV LB krašto valdybos pasitarimas. Dalyvavo: dr. J. K. Valiūnas (Vliko pirm.), prel. J. Balkūnas (TF pirm.), J. Valaitis (Vliko vicepirm.), A. Vakselis (Vliko vicepirm.), V. Volertas (JAV LB pirm.), J. Gaila (JAV LB vicepirm.), A. Gečys (JAV LB vicepirm.), dr. A. Novositis (JAV LB vicepirm.), P. Mitalas (JAV LB finansų tvarkytojas), A. Mačiulaitis - Zerr (JAV LB krašto valdybos narė specialioms užduotims ir Vyt. Maciūnas (JAV LB krašto valdybos administratorius). Suprantant bendrą pastangų svarbą, darbingoje nuotaikoje svarstyti ir sutarti šie klausimai:

1. Europos Saugumo Konferencijos veiklos delegacijon, Vliko kvietimu, LB stengiasi įjungti savo atstovą;

2. Brežnevui ruošiantis atvykti į JAV, visais galimais būdais rūpinamasi atkreipti pasaulio dėmesį į pavergtos Lietuvos padėtį, tačiau lietuvių visuomenė prašoma vengti beprasmių išsišokių;

3. Radijo siuntų į Lietuvą praplėtimo rūpesčiuose derinti JAV LB, Vliko ir ALTos veiklą, Vlikas šiam reikalui sudaro darbo komisiją;

4. JAV LB ir ALTos santykiuose ieškoti abiem veiksniams priimtino

sprendimo, Vlikui tarpininkaujant;

5. Pasikeitus žiniomis apie Vliko ir JAV LB veiklą, Vlikas reiškia pasitenkinimą JAV LB atliktais ir atliekamais darbais;

6. JAV LB sutinka finansistiškai paremti Vliko numatytus darbus, kviesdama visuomenę ir toliau Vliko veiklai gausiau talkinti aukomis;

7. Suprantant visų lietuvių jėgų kaupimo svarbą, tarpusavio pasitarimai, kurie sustiprina ryšį, yra naudingi bendram darbui vystyti bei testuoti, ateltyje yra dažniau šauktini.

• Pasaulio spauda nemažai rašo apie Lietuvą, ypač pastaruoju laiku, kai tokie įvykiai kaip Kudirkos tragedija, Kalantos susideginimas, Kauno masinės demonstracijos, 17,000 Lietuvos katalikų peticija Jungtinėms Tautoms, pagrindžio leidiniai ir pan., sujudino pasaulio opiniją Lietuvai naudinga kryptimi. Būna laikotarpių, kuomet Lietuvos vardas nenuveina nuo pasaulio spaudos psulapių.

Ypatingai gausu straipsnių ir žinių apie Lietuvą itališkoje spaudoje. Be abejo, taip yra dėka prel. V. Mincevičiaus nenuilstamų pastangų, gerų ryšių ir jo įdomiai bei sumaniai redguojamo italų kalba biuletenio Elta - Press, kuris dažnai yra cituojamas kaip žinių šaltinis.

Štai Eltos Informacinę tarnybą pasiekusieji keli pavyzdžiai:

Kovo 22 d. Milano "Il Cittadino" rašo apie sustiprintą ateistinę Lietuvos mokinių ir studentų indoktrinaciją. Lugano (Šveicarija) balandžio 3 d. "Giornale del Popolo" aprašo Jehovos Liudytojų bylą Klaipėdoje. Balandžio 3 d. Romos "Il Tempo" aprašo tą pačią bylą. Balandžio 19 d. Romos "Candido" aprašo Maskvos ir aplamai Sovietų Sąjungos katalikų vargus, persekiojimą ir nlekinimus. Balandžio 9 d. Lugano "Giornale del Popolo" patalpino ilgą straipsnį su žemėlapiu apie Lietuvą, užvardintą: "Lietuva: pavyzdys kaip Maskva sau valzduojasi Europos bendravimą". Paliesdamas būsimą Europos Saugumo ir Bendradarbiavimo Konferenciją Helsinkyje, kurioje sovietai darys visas pastangas gauti status quo pripažinimą Rytų Europoje, straipsnis išvardina eilę sutarčių su Lietuva ir kitomis Baltijos valstybėmis, kurias sovietai sulaužė, o taip pat visokius jų tarpautinius išipareigojimus, kurių jie nesilaiko. Perspėja dėl sovietų kėslų Helsinkyje.

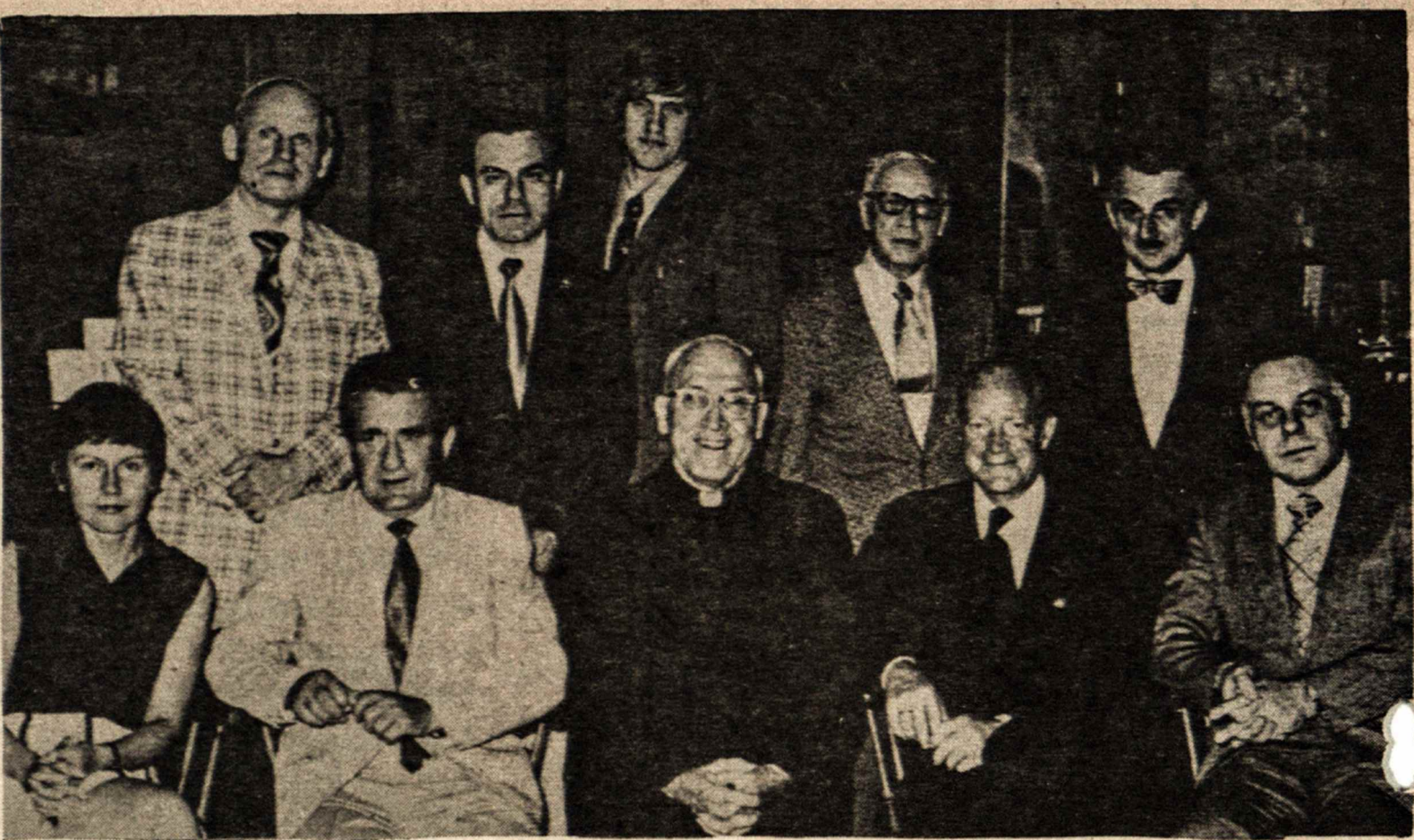
• Caracas, (Venecuela) ispanų kalba dienraštis "El Universal" atspausdino Jean Pierre Bertrand ilgą straipsnį, pavadintą "Lituania: jugete de las

Grandes Potencias" (Lietuva, Didžiųjų Galybių žaislas, turi trejopą nesėkmę: yra maža, turi bendrą sieną su Rusija, ir jos gyventojų dauguma yra katalikų". Paduodamas trumpą istorinę apžvalgą ir cituodamas Leniną, kuris pasakė, kad "kas flirtuoja su Dievu, yra pabaisa", autorius sako, kad sovietai paskelbė negirdėtai žiaurią kovą Lietuvos Katalikų Bažnyčiai. Tas esą, sukėlė žmonių pasipriešinimą, kaip 17,000 katalikų peticija JT, susiduginimai, laisvės Lietuvai reikalaujančios demonstracijos ir pan. Pamini ir Kudirkos žodžius, pasakytojo teisme. Straipsnį baigia taip: "Stebina protestuose dalyvavimas jaunimo, gimusio ir užaugusio po rusų priespauda, kurie neatsimena Lietuvos laisvos ir nepriklausomos."

• Filosofijos mokslų kandidatas Feliksas Macianskas Vilniuje diskutuoja pasaulio sutvėrimo problemas su Vatikano radijo lietuviškomis transliacijomis. Savo ilgame straipsnyje ateistinėmis temomis (1973. V. 26, Tiesa), Macianskas pripažįsta, kad tikinčiųjų šeimos esančios tvarkingos, stengiasi gerai dirbti, dorai gyventi, gražiai auklėti vaikus ir t.t. Jie net dalyvauja politiniame ir visuomeniniame gyvenime. "Tad giliai klysta tie, kurie mano, kad ateistai kovoja su tikinčiais".

Nukelta į 10 psl.

NEPRIKLAUSOMA LIETUVA

Philadelphijoje birželio 9 d. Amerikos Lietuvių Bendruomenės ir Vliko vadovybės nariai buvo susirinkę posėdžiui abipusiai pasinformuoti ir pasikeisti nuomonėmis šio meto Lietuvos laisvinimo darbo klausimais. Pokalbis užtruko šešetą valandų. Nuotraukoje pasitarimo dalyviai. Iš kairės sėdi: Aušra Zerr, Vytautas Volertas, prel. Jonas Balkūnas, dr. Juozas K. Valiūnas ir Algimantas Gečys. Stovi: Jurgis Valaitis, Juozas Gaila, Vytautas Maciūnas, Petras Mitalas ir Aleksandras Vakselis.

PASIKALBĖJIMAS:

ROMOS ŽURNAL "Il Cavour" PASKELBTAS PASIKALBĖJIMAS SU
LIETUVOS DIPLOMATIJOS ŠEFU S. LOZORAČIU.

Klausimas: Kokia yra Baltijos Valstybių pozicija ir kokie jų interesai Helsinkio konferencijos atžvilgiu?

Atsakymas: Tarptautinis saugumas tegali būti pagrįstas teisės bei teisingumo dėsnių respektavimu. Pastarasis reikalauja, kad nebūtų pripažintos pasakytų dėsnių pažeidimais sudarytos padėtys ir sukeltą prievolę pažeidimų padarinius atitaisyti.

Sovietų Sąjungos agresija prieš Baltijos Valstybes ir jų okupavimas yra vienas sunkiausių ir akivaizdžiausių teisės pažeidimų Europos naujojoje istorijoje. Todėl būtų teisinga ir reikalinga, kad laisvų kraštų vyriausybės, dalyvaujančios Europos saugumo ir bendradarbiavimo konferencijoje, pasisakytų už Lietuvos, Estijos ir Latvijos teisę į nepriklausomybės atstatymą.

Kiekvienu atveju mes tikime, kad Saugumo konferencija nepripažins Baltijos Valstybių aneksijos ir kad tuo būdu ji nebus paversta antrąja Muncheno konferencija.

Naujų saugumo garantijų reikalingumas, kuriuo Sovietų Sąjunga motyvuoja savo primygtiną reikalavimą sušaukti konferenciją, tėra grynas pre-

tekstas.

Tikrumoj, tokios garantijos jau yra nustatytos tarptautinėj teisėj, tiek Jungtinių Tautų statute.

Be to, papildomosios saugumo garantijos yra Sovietų Sąjungai bereikalingos, o Vakarams - beprasmės.

Sovietų vyriausybė gerai žino, kad jai nėra puolimo pavojaus iš Vakarų pusės. O antra, daugiau kaip 50 metų patyrimas parodė, kad jokia saugumo sutartis nesulaiko Sov. Sąjungos nuo agresijų, kada jos reikalingos sovietų ekspansijai. Sovietų valstybės santykių su visais kaimynais istorija yra tam aiškus liudijimas.

Ši istorija prasidėjo sovietų vyriausybės pareiškimu iš 1917 metų, lapkričio 15 dienos, kuriuo visoms tautoms, o pirmoje eilėje, toms, kurios buvo rusų imperijos sudėty, buvo pripažinta teisė į apsisprendimą, suverenumą ir nepriklausomybę. Vos metams praėjus, ta pati sovietų vyriausybė pradėjo karą prie Suomiją, Estiją, Latviją, Lietuvą, Lenkiją, Ukrainą ir kitas kaimynines valstybes ligi Chivos ir Bucharos Centrinėje Azijoje.

Karas prieš Lietuvą pasibaigė Maskvos tai-

kos sutartimi iš 1920 metų liepos 12 dienos, kuria sovietų vyriausybė visiems laikams ir be jokių rezervų pripažino Lietuvą suverene ir nepriklausoma valstybe.

Analoginės taikos sutartys buvo sudarytos su dviem kitom Baltijos Valstybėm, Estija ir Latvija, kaip lygiai su Suomija ir Lenkija.

Šitaip sovietai padarė pradžią "saugumo ir bendradarbiavimo" laikotarpiui Rytų Europoje.

Tęsdama savo pastangas sustiprinti "saugumo ir bendradarbiavimo" iliuzijas, Sovietų Sąjunga nepasitenkino taikos sutartimis. Ji pasiūlė savo Vakarų kaimynams ir vėliau sudarė dar ir kitas saugumo garantijas. Būtent, Nepuolimo, Prisidėjimo prie Briando-Kellogg pakto ir Užpuoliko sąvokai apibrėžti konvencijas. Baltijos Valstybės gavo dar vieną saugumo ir nepriklausomybės gerbimo garantiją, nustatytą Savitarpio pagalbos konvencijose, kurios buvo pasirašytos 1939 metų rudenį, pasauliniam karui jau prasidėjus.

Ši susitarimų sistema atrodė tikra saugumo ir bendradarbiavimo uola. Bet tą uolą Sovietų Sąjunga sugriovė pirmąja proga, atsiradusia karo metu.

Klausimas: Bet argi rusų diplomatija neteigia, kad jis visada gynusi Lietuvą ir kitas Baltijos Valstybes nuo nacių užmačių?

Atsakymas: Tas "gynimas" buvo toks. 1940 m. rugpjūčio mėnesio 23 dieną sovietų vyriausybė ir nacionalsocialistinė vokiečių vyriausybė pasirašė slaptą (von Ribbentropo-Molotovo) susitarimą, kuriuo buvo nustatyta laikyti Estiją ir Latviją sovietų įtakos zona; o Lietuva - Vokiečių Reicho zona. Tuo po to Hitlerio vyriausybė pareikalavo, kad Lietuva įstotų į karą ir pradėtų karo veiksmus prieš Lenkiją, kurios didelė dalis tuo metu jau

buvo vokiečių okupuota. Lietuvos vyriausybė pakartotinai atsisakė išpildyti šį reikalavimą, patvirtindama Lietuvos neutralumą, paskelbtą karo pradžioje specialiu įstatymu.

Šitokiomis aplinkybėmis rugsėjo 28 dieną von Ribbentropas ir Molotovas pasirašė naują slaptą susitarimą. Juo einant Hitleris "perleido" Lietuvą į sovietų įtakos zoną, rezervuodamas Reichui tam tikrą Lietuvos teritorijos plotą lietuvių - vokiečių pasieny. Kiek vėliau šis plotas buvo Hitlerio vyriausybės perduotas sovietams už kelis milijonus aukso dolerių.

Šitaip dabartinė saugumo ir bendradarbiavimo konferencijos iniciatorė, Sovietų Sąjunga, užbaigė savo pasiruošimus užpulti tris Baltijos kraštus ir sunaikinti jų nepriklausomybę.

1940 m. birželio 14 dieną Sovietų Sąjunga pradėjo ciniškai jai įprastu būdu vykdyti agresijos planus. Būtent, Maskvos vyriausybė pateikė Lietuvos vyriausybei ultimatumą, kuriame, pavartodama melagingus pretekstus, pareikalavo, kad būtų sudaryta "drauginė" Sovietų Sąjungai vyriausybė ir kad sovietų kariuomenė būtų įleista į Lietuvos teritoriją. Dar prieš baigiantis ultimatumo terminui, raudonosios armijos šarvuotosios divizijos įsiveržė į Lietuvą.

Sovietų okupacinė valdžia, pastačiusi vadinamąją "koalicinę vyriausybę", sudaryta iš komunistų ir "nepartinių", pradėjo ruošti parlamento rinkimus, būtent, šitokiu būdu.

Buvo leista vien tik komunistų partija ir jos spauda, uždraudžiant visas kitas partijas bei organizacijas, neišskiriant tikybinių, ir bet kurios rūšies ir pakraipos spaudą. Buvo įvykdyta pirmoji deportavimo banga, kuri palietė kelis tūkstančius visų socialinių sluoksnių žmonių. Dauguma deportuotų karininkų ir policijos tarnautojų buvo sušaudyti.

Šitokiomis aplinkybėmis ir komunistų partijai paskyrus kandidatus, įvyko be jokios kontrolės "rinkimai", kuriuose dažnai balsavo sovietų kariškiai.

Šių rinkiminių manipuliacijų pasėkoje sušauktas komunistų susirinkimas aklamacija, kurioje vėl dalyvavo sovietų kariškiai, nutarė prašyti sovietų vyriausybę įjungti Lietuvą į Sovietų Sąjungą. Prašymas, žinoma, buvo priimtas.

Visi Lietuvos diplomatiniai atstovai, kurie jau anksčiau buvo nutraukę santykius su vadinamąja vyriausybe, pareiškė protestus tiek jai, tiek atitinkamoms užsienio vyriausybėms.

Sovietams sufalsifikavus tariamais rinkimais lietuvių tautos valią, prasidėjo Lietuvos sovietizavimas, tai yra, pilietinių laisvių panaikinimas ir tautinė bei religinė priespauda.

Vokiečių - sovietų karo išvakarėse buvo deportuota kelios dešimtys tūkstančių lietuvių. Pasauliniam karui baigiantis ir sovietams vėl okupavus Lietuvą, masiniai deportavimai įvyko trečią kartą, siekiant ypač pakirsti ūkininkų pasipriešinimą priverstinam kolchozų steigimui.

Analoginė įvykių eiga buvo Latvijoje ir Estijoje.

Klausimas: Kokia yra dabartinė teisinė ir politinė Baltijos Valstybių padėtis?

Atsakymas: Iš visų čia paminėtų faktų seka, jog vadinamos Lietuvos, Latvijos ir Estijos sovietinės socialistinės respublikos tėra fikcija. Sovietų Sąjunga panaudoja šią fikciją užmaskuoti tikrai padėčiai, tai yra, tų trijų valstybių karinei okupacijai, kuri yra įvykdyta ir palaikoma laužant tiek tų tautų valią, tiek tarptautinę teisę.

Todėl Baltijos Valstybių priverstinės aneksijos pripažinimas sunkiai pažeistų teisės nuostatus ir teisingumo dėsnius.

Šia proga pažymėtina, kad šiuo metu daug kalbama apie demokratiją ir reikalaujama vykdyti ją

Nukelta į 15 psl.

Nuotrauka padaryta šiais metais Stasiui ir Vincentai Lozoraičiams švenčiant jų vedybų 50 metų sukaktį. Viduryje stovi kardinolas A. Samore ir visa Lozoraičių šeima.

LITUANISTIKA ŠVEDIJOS ARCHYVUOSE

Mečislovas JUCAS — istorijos mokslų daktaras.

TSRS Kultūros ministerijos buvau komandiruotas į Švedijos archyvus, kur peržiūrėjau, dariau kopijas ir santraukas dokumentų, susijusių su XVII–XVIII a. Lietuvos ukiu, politika ir kultūra.

Kokiu būdu ši medžiaga atsidūrė Švedijoje? Dalis jos susikaupė švedų archyvuose karų su Švedija 1619–1629, 1655–1660 ir 1700–1709 metais. Tai kariniai ir diplomatiniai pranešimai veikiančios švedų armijos Lietuvoje, Lietuvos didikų, bendradarbiavusių su švedais, laišakai, okupacinės valdžios ataskaitos ir sutartys. Kita archyvinė medžiaga dalis karų metu buvo išgrobta ir išvežta iš Lietuvos ar Lenkijos. Švedijos archyvai gerokai papildė turimus, ypač XVII a., Lietuvos istorijos šaltinius.

Visa diplomatinė medžiaga rašyta prancūzų ir lotynų, o išvežta iš mūsų krašto — lenkų kalbomis.

Pagrindinė archyvine medžiaga yra Stokholmo Karališkajame archyve (Riksarkivet). Ten yra vienas iš svarbiausių fondų — Extranea, t. y. daugiausia užsienio šalyse pagrobti archyvai. Jame yra skyrius, pavadintas Polonica. Atskiro skyriaus, skirto Lietuvai, nėra. Taigi Lietuvos medžiaga neatskirta nuo Lenkijos. Tas fondas visai nesutvarkytas, medžiaga neaprašyta, lapai numeruoti, visai atsitiktinai sudėti į kartinčius, didelės apimties aplankus. Polonicos skyriuje yra 65 tokie aplankai. Šiuose aplankuose XVI–XVII a. Lietuvos didikų Jurgio, Kristupo, Alberto, Boguslavo ir Jonušo Radvilų, Jono Karolio Chodkevičiaus, Leono Sapiegos, Eustachijaus Valavičiaus, Liudviko Pociejiaus ir kt. laišakai. Ten pat yra ir Žečpospolitos karalių Žygimanto Augusto ir Vazų, Zigmanto, Vladislovo IV ir Jono Kazimiero laišakai. Pažymėtina Vazų korespondencija 1617–1618 ir 1633–1634 m. Yra ten ir nuo 1633 m. rugsėjo 2 d. iki

1634 m. vasario 23 d. Vladislovo IV stovyloje rašytas dienoraštis ir 1634 m. birželio 13 d. Polianovo sutarties kopija (apl. 140).

Iš Lenkijos per pirmąjį karą su Švedija buvo išvežta Žygimanto Augusto laiškų ir instrukcijų (kopijų) knyga. Šie laišakai rašyti 1570 m. Lenkijos pasiuntiniui Lukui Podoskiui, buvusiam Vokietijos imperatoriaus dvare (apl. 79). Jie padeda daug ką suprasti apie karaliaus diplomatią Livonijos karo metu. Tame aplanke yra ir Vazų laišakai, rašyti 1617–1639 m. Jie paaiškina Lenkijos pastangas įsigalėti Sieversko žemėje.

Laiškuose atsispindi nuolatinis karalių rūpestis dėl kariuomenės išlaikymo pavaldžioje rytinėse žemėse, mokesčių rinkimai, kariuomenės apranga, algos, kazokų samdymai, apsauga nuo kariuomenės plėšimų, pasiuntinių vykimai derybų į Maskvą bei lenkų ir lietuvių ginčai dėl valstybės sienų.

Siame Polonicos skyriuje yra ir švedų išvežti valstybės išdo dokumentai (apl. 80–82). Jų tarpe yra ir 1654 m. Upytės ekonomijos inventorių (apl. 80). Dalis medžiagos susiję su Livonija (apl. 70).

Iš šiaurės karo išliko svarbi korespondencija tarp Augusto II ir jo šalininkų (apl. 139). Įdomus A. Menšikovo 1706 m. gruodžio 19 d. pranešimas apie slapta Karolio XII ir S. Leščinskio sutartį, pagal kurią Lietuva turėjo tapti Švedijos provincija.

TAUJĖNŲ PARKO RŪMAI IR SAVOTIŠKAI ĮRENGTAS ŽIBINTAS.

(Antroji ištrauka)

VILNIUJE 1919 METAIS

(Ištrauka iš J. Gliados romono "Sunkiausiu Keliu")

10

Lyg požeminius smūgius Sleževičius jautė susibūrusios Vilniuje karininkijos instinktyvų norą turėti savo centrą. Tame centre burtųsi natūrali, logiška begimstančios, tikriausiai — tik svajojamos valstybės užuomazga. Vos susvyravo Tarybos orumas, ir jau keli mėnesiai, kai visi tapo kabinetinių skaičiavimų pastumdėliais. Kiekvienas dirbo, kaip kam atrodė geriau, — tuščią teorinį darbą: statutų taikymą, vertimą ir kūrė lietuviškas komandas. Tai ėmė atrodyti anekdotiškai. Daugelis — kasdieną ar rečiau — mitingavo Tarybos patalpose. Ir juo ilgiau beprasmiškai bruzdėjo, juo ryškiau ėmė matyti chaosą ir patys slinkti maišatin.

— Kodėl mes beturime kariuomenę ant popieriaus? — klausė vienas ir kitas.

— Kodėl Etapų Komendantūra nepavirsta pulku, o pirmas pulkas neišžengia iš generolo Kondratavičiaus užrašų knygelės?

Kai kas mėgino atsakyti:

— O kur pinigai ginklams?

Daugelis tvirtino:

— Kur žmogus ginklams? Žmogaus nėra. Tuo tarpu kaimas pilnas jaunų vyrų. Ateis vyrai, ginklas pats į rankas įsibruks. Vokiečių sandėliai pilni šaudmenų.

— Reikia naujo susirinkimo Didžiojoje gatvėje, — šyptelėjo vienas jaunas vyras, teikdamas užuominą apie Vasario Šešioliktosios rezoliuciją, kuri po ilgų ginčų buvo pasirašyta Didžiosios gatvės trisdešimtmame numeryje. — Tada Tarybos namuose buvo pasiutusiai šalta. Nuvyko vyrai į Nukentėjusiems Šelpti Komiteto patalpas. Ten buvo šilčiau. Dabar jie suvokė, kodėl reikalai nesiklįjuoja. — Mat Tarybos patalpose per šalta?

Kalambūras su aitaria alegorija visiems patiko.

— Apšildyk Etapų Komendantūrą — ir gausi du pulkus.

— Bet kaip apšildyti? Bet kaip, vyrai, apšildyti, kad pulkams ant popieriaus netrūktų gyvų vyrų?

— To tau, brole, generolas Kondratavičius nepaaiškina. Dėl to šildyk savo smegenis.

Jauni vyrai vartė savo smegenis. Tarybos vadovybės nebėbuvo Vilniuje. Grasiai spinduliavo bažnyčių bokštai ryto migloje. Varpų gausmas atrodė laidotuvinis.

Ieškodami sąlygų, kurios būtų palankiausios suburti karinei jėgai, karininkai vieningai tvirtino: mums reikalingas centras. Atrodė komiška, kad juos, mačiusius fronto negandas, nori tik: ... ir drausminti. Bet kuo mažiausiai jie rūpinosi ginklais. Kažkaip keistai atrodė: kada ateis daugiau vyrų, stebuklingai atsiras ginklai.

Bet socialistiniam Tarybos elementui šitokios karininkijos aspiracijos kvepėjo naujos reakcijos atrūga. Socialdemokratai siekė Steigiamojo seimo. Tik Steigiamojo seimo nutarimu begalima daryti išvadas. Visi kiti veiksmai atrodė neturį žmonių valios aprobatos.

Su jais kalbėjo Sleževičius ir turėjo susiremti:

— Argi mes galime išmesti iš gyvenimo elementą, kuris egzistuoja ir kuris stovi už mūsų pečių? — ginčijo Sleževičius. — Karininkija, kaip kiti, nėra paskiras, primestinis gaivalas, bet neatskiriama mūsų žmonių, mūsų tautos dalis.

Jam atrodė keista, kad dėl tokio aiškaus reikalo dar reikia kalbėti, ieškoti argumentų, įtikinėti.

Sleževičius su baime juto, kad visuomenės jėgų balansas sustojo kažkokiam mirties punkte, kaip tai buvo prieš pusantros metų Petrapilio seime. Ir tada dėl dogmos ir principų socialdemokratai nerėmė Nepriklausomybės idėjos. Tai išprovokavo ilgai svyravusius socialistus liaudininkus prisijungti prie dogmatikų.

Sleževičius tada liko vieni vienam. Jo partija buvo nepatenkinta tokiu savo nario savarankumu. Partija pašalino jį už tai, kad drįso pasisakyti už Nepriklausomybę...

sutarties — unijos su Švedija, pasirašytas Žemaitijos seniūnijos, Upytės ir Ukmergės pavietų bajorų (iš viso 13 lapų parašų) originalas. Ten yra ir atskirų Lietuvos sričių bei asmenų pasidavimo Švedijai aktai. Boguslavo ir Jonušo Radvilų 1655 m. liepos 29 d. įgaliojimai pasiuntiniui Gabrieliui Liubenecui dalyvauti Rygoje derybose dėl unijos su Švedija, preliminarinės unijos sąlygos ir kita nepaprastai svarbi medžiaga apie švedų okupaciją, katalikų ir evangelikų bažnyčios bei Lenkijos karaliaus santykius su švedais. Tame aplanke yra dokumentų apie švedų kariuomenės išdestymą Lietuvoje, karo veiksmus. Vertingi Lietuvos istorijai yra ir kiti to fondo aplankai. Labai svarbus Boguslavo ir Jonušo Radvilų susirašinėjimas, leidžias nustatyti šių Lietuvos magnatų politiką.

Iš šiaurės karo svarbi medžiaga (apl. XXII) liudija apie Lenkijos kardinolo Radviejovskio veiklą švedų naudai 1700—1704 m. Jo, taip pat švedų karaliaus statylinio S. Leščinskio laišakai Karoliui XII yra saugomi Polonicos (atskiro nuo Extranca-Polonica) ir karalių laiškų (Skrivelser til konungen) fonduose.

Be minėtų, yra dar Rygos gubernatoriaus M. G. de la Gardie fondas, kuriame taip pat atsispindi 1655—1656 m. įvykiai Lietuvoje. Pažymėtini etmono Povilo Sapiegos ir Boguslavo Radvilos laišakai.

Didžiulis fondas pavadintas Livonica. Livonija buvo Lietuvos provincija (po 1557 m. karinės Pasvalio sutarties tarp Livonijos magistro ir Žygimanto Augusto). Livonija po 1619—1629 m. karo Altmarko 1629 m. sutartimi pateko Švedijos valdžion ir išbuvo iki šiaurės karo 1700—1724 m. (Nistato sutartis 1724 m.).

Tad, švedams valdant Livoniją, susikaupė didžiulis jos archyvas. Tačiau šis tas išliko jame ir iš Livonijos ordino bei Lietuvos valdžios aktų. Pažymėtina Stepono Batoro 1582 m. konstitucija, Livonijos administracijos ir teismo pertvarkymai ir pan. Išliko ir 1557 m. Pasvalio sutarties kopija.

Karališkame archyve yra dar pergamentų skyrius, kuriame laikomas Olivos sutarties 1660 m. originalas su karaliaus Jono Kazimiero ir Lietuvos raštininko Stepono Paco

parašais ir antspaudais. Bergshammars codex pavadinimu yra XV a. (1450—1480) Vokietijoje piešti Europos šalių herbai. Šis rinkinys XVII a. pateko į Švediją. Tame rinkinyje yra ir Lietuvos spalvoti herbai, Žygimanto Kęstutaičio 1432—1440 m. antspaudas ir skydas su Gedimino stulpais.

Kariniam archyve (Krigsarkivet) saugomi XVII—XVIII a. karo planai. Čia, be jau skelbtų Biržų planų, darytų 1704 m., yra Klaipėdos planai, kurie iki šiol neskelbti. Skyriuje Handritade kartwerk, Nr. 12. Atlase, kuris pažymėtas „8 september anno 1671 Carl Gustaw Wrangel, Magnus Gabriel de la Gardie“, yra Prūsijos pilių — Brombergo 1626, Dancigo 1627, Dirsavos 1626, Elbingo 1626, Fishauzeno 1628, Marienburgo 1634 ir Klaipėdos (Memel, be datos, miesto ir pilies planas pažymėtas Nr. 14, l. 21) planai, Lochstato 1627, Rygos 1621, 1633 ir Prūsijos Pilau 1634 metų planai. Taigi Klaipėdos planas yra sudarytas tarp 1621—1638 m.

Karo archyve yra švedų 1655 m. žygio per Žemaitiją panemuniais planai, Gelgaudiškio, Veliuonos ir kt. vietovių planai. Ten randame ir 1657 m. Bresto tvirtovės planą.

Stokholmo karališkojoje bibliotekoje taip pat yra skyrius Polonica. Į jį pateko iš Lenkijos išvežti karaliaus izdo dokumentai, visų pirma ekonomijų inventoriai: Alytaus, Mogiliovo ekonomijų inventoriai ir karaliaus pajamos 1650—1653 m. iš Lietuvos ekonomijų.

Bibliotekoje yra rinkinys, pavadintas Engeströmska samlingen. L.v. Engeström (1782—1825) buvo švedų pasiuntinys Varšuvoje. Jo fonde išliko daug laiškų. A. Carloriskiui, J. Potockiui, E. Račinskiui, J. Niemcevičiui, M. Oginskiui ir T. Kosciuskai. Pastarasis 1790 m. vasario 18 d. iš Vroclaveko rašė apie savo simpatijas Lietuvai, į kurią jis veržėsi ir kuriai, jo žodžiais tariant, jis galėjo būti naudingas.

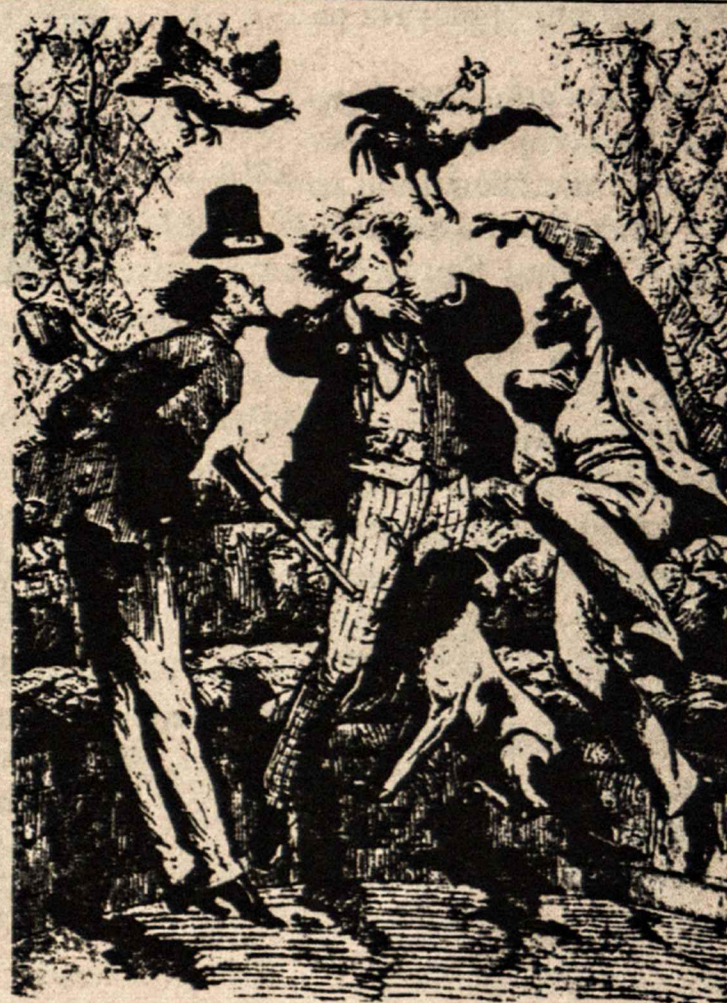
Upsalos karališkojo universiteto bibliotekos rankraštyne yra taip pat Lietuvos istorijai vertingų dokumentų. Pvz., įdomus yra Joh. Skytte 1632 m. gegužės 15 d. laiškas N. Radvilai, aiškinantis švedų karo priežastis ir Livonijos klausimo sprendimą. Jis priekaištavo, kad juos Lietuvoje vadina

eretikais ir veikia prieš juos.

Iš senųjų spaudinių pažymėtinos kelios XVII a. Vilniaus jėzuitų akademijos auklėtinių disertacijos ir plačiai žinomos lietuviškos knygos: Kniga Nobažnistes Krikscioniszkos, Kiedaynise 1633, Ex libris Pauli Lozania Gnatowski, exulis ex Zupranae 1655. Podarek Samuela Minwida, Giesmes Duchauos Mart. Moswida, Kancionalas 1589 m., Katechizm zborów ewangelickich li-tewskich. Šiuos leidinius aprašė J. Trypućko.

E. Tiškevičiaus duomenimis, Lietuvos rankraščių turėtų būti Lundo universiteto bibliotekoje ir Linčepingo gimnazijos archyve (Vilniaus vyskupo Horijaus laiskai). Deja, į šiuos miestus nebuvo galimybės nuvykti.

"Mokslas ir Gyvenimas"

„Nuo Žemės į Mėnulį“ iliustracija

Keleiviai atsidūrę zonėje, kur Žemės ir Mėnulio traukos susilygina. Būdamas priešingos crypties, jos viena kitą tartum panaikina. Keleiviai ir daiktai netenka svorio.

Gruodžio 22 prieš vidudienį, karininkai, kaip ir visada, gausiai būriavosi Tarybos patalpose. Buvo gerokai vėsu. Vyrai juokavo, kad šildymas tėra vienas: makorkės susuktinis iš laikraštinio popieriaus, smarkiai papsintis po nosimi ir svilnantis ūsus.

Netikėtai įžengęs pulkininkas Kubilius paragino visus skubėti į Lukiškės aikštę. Esą, tuščiuose vokiečių okupacinės valdžios rūmuose įvyks svarbus pasitarimas.

Kada jie susirinko šaltoje ir niūrioje salėje, į patalpą įžengė Liudas Gira. Mažais ir skubiais žingsneliais, bet labai energingai, Gira drožė į salės vidurį. Jo barzdelė, perskelta į dvi puses, atrodė lyg du batų šepetukai savo briaunomis sudurti į jo smakrą. Girą, vilkintį storą skrandą, sekė karininkams nepažįstamas vyras: jaunas, aukštas ir savotiškai vokiško veido. Pulkininkas Kubilius, prieš kiek laiko paraginęs vyrus sueiti šioje salėje, sekė Girą ir nepažįstamą vyrą.

Trys vyrai, įžengę tokios procesijos sudėtyje, sustojo bemaž salės vidury, bet atokiau nuo susistūmusių karininkų, tartum mėgindami sudaryti įprastų prakalbų vaizdą: kalbėtojai ir minia.

Gira pakėlė dešinę ir suriko:

— Prieš jus, ponai karininkai, stovi mūsų tautietis Aukštuolaitis. Tai įžymus asmuo. Jis atėjo iš vokiečių kariuomenės. Dirba dabar kaip soldatenrato narys Vilniuje. Kada mūsųose toks neveikimas, o Tarybos viršūnės bailiai pabėgo, mums labai svarbu susiburti krūvon, idant nesveika atmosfera pradingtų, idant galėtume ginti brangią tėvynę nuo gruobuonių bolševikų. Tam reikia mums asmens, aplink kurį turėtume susiburti. Reikia atsakyti į bolševikinę diktatūrą sava, karine diktatūra. Kas gali pagelbėti? Kas gali talkinti? Kas gali išvesti iš padėties, kuri pakankamai mus privargino? Štai kas!

Gira atsisuko į Aukštuolaitį ir išreiškė savo veide pasigėrėjimą. Plačiu mostu dešinę jis nusklandė Aukštuolaičio link, dramatiškai pristatydamas karininkams jauną vyrą, kuris vilkėjo civilį švarką ir kariškas vokiškas kelnas.

— Klaipėdos lietuvis Aukštuolaitis, tinkamiausias

asmuo!

Sužiūrę karininkai stebėjo Giros pristatomą kandidatą į diktatorių. Iki šiol apie tokį jie nebuvo girdėję, nei sutikę jo savo susirinkimuose.

— Tai vyrukas iš vokiečių karo cenzūros, — kažkas negarsiai pasakė.

— Draugai tautiečiai, — skardžiai pasakė Aukštuolaitis. — Tėvynė pavojuje! Tėvynei reikia gynėjų! Ar jūs aukštaičiai, ar jūs žemaičiai, ar jūs klaipėdiečiai — esame viena tauta. Visi esame tie patys lietuvninkai. Visiems rūpi tėvynės Lietuvos likimas.

— Teisingai, — kažkas palaikė kalbėtoją.

— Nenusiminkite, — kalbėjo Aukštuolaitis, — pražūties valanda dar nemuš. Veikiai stverkimės darbo, idant Lietuva paliktų laiminga ir laisva.

— Bravo! — kažkas vėl palaikė Aukštuolaitį.

Stovėdamas prie pat kalbėtojo, mažytis Gira su plačiu šypsniu virš savo perskeltos barzdelės sekė kalbėtoją, lyg mokytojas gabų mokinį per sunkius egzaminus.

— Mes griebsimės darbo, — kalbėjo Aukštuolaitis, — ir, man išrodo, aš galiu išvesti jus visus iš sunkios padėties. Tas veikimas išgelbės Lietuvą iš pražūties. Argi nemylime savo gimtos žemės, argi nenorime jai gero?

Aukštuolaičio tarime vis ryškiau skambėjo klaipėdietiškumas. Tai darė jį savotiškai įdomų: kažkaip ir savą, ir kartu nesavą.

Keli vyrai pradėjo ploti.

— Gera! nukalba!

Bendras Aukštuolaičio kalbos priėmimas pasidarė jaukus, tartum jis sėkmingai pralaužtų pirmuosius susipažinimo ledus. Vienu tarpu atrodė, kad tas nepasitikėjimo ledas lūžo, kaip trapi grienė po smarkiu kulnu. Kiekvienam buvo jautriai miela, kad staiga atsirado žmogus, kuris taip kondensuotai kalba apie tėvynės meilę ir turi planą, kaip padaryti tėvynę laisvą ir laimingą.

Bus daugiau.

* KULTŪRINIS PUSLAPIS *

MIRĖ DAIL.

ALFONSAS DOCIUS

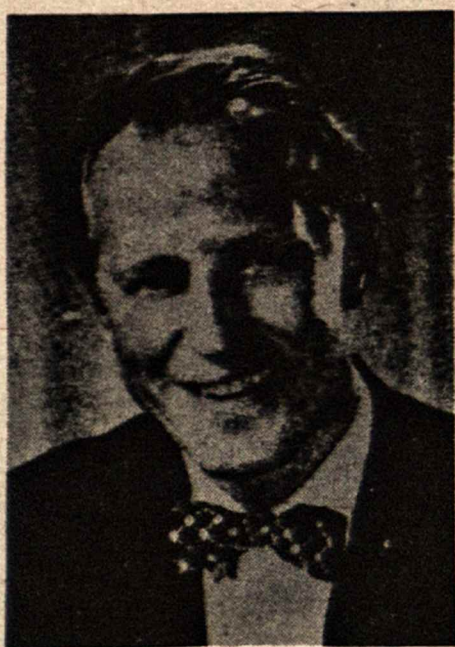
Gegužės 29, antradienį, 6 v.r. Toronto Humber Memorial ligoninėje širdies priepuoliu mirė dail. Alfonsas Docius. Į ligoninę buvo išvežtas naktį, ir ten paaiškėjo, kad priepuolis yra pavojingo pobūdžio.

Velionis buvo gimęs 1916 lapkričio 12 Rudakių kaime, Pernaravos valsčiuje, Kėdainių apskrityje. 1936 baigė Kėdainių gimnaziją ir įstojo į Kauno Meno mokyklą, paskui į Vilniaus Dailės akademiją, kur 1943 baigė skulptūros skyrių.

Pasitraukęs į Vokietiją, 1944-1949 dirbo W. Merten studijoje Freiburge i. Br., lektoriavo YMCA-YWCA meno kursuose.

1950 atvyko į Kanadą ir apsigyveno Toronte. Dirbo komercinio meno srityje.

Nuo 1933 bendradarbiavo Šviesos Keliuose, Mokslo Dienose, Karyje, Skautų Aidoje, 1942-1944 dienraščio N. Lietuva iliustratorius.

Alfonsas Docius

Kaip grafikas iliustratorius jis labiau pagarsėjo ne kaip skulptorius. Paskutinis jo didesnis darbas buvo Bernardo Brazdžionio poezijos rinktinės Pilnates iliustravimas.

Jo žmona yra Elena Šidlaitytė-Docienė, taip pat skulptorė.

"Darbininkas"

Dail. Alfonso Dociaus piešinys — Prisikėlimas.

MONTREALIO LITUANISTINĖS MOKYKLOS

MOKINIŲ KURYBA

MANO GERIAUSIA DIENA

Mano geriausia diena buvo mano gimtadienis. Per mano gimtadienį visą laiką buvo saulė. Kiekvieną mano gimtadienį būdavo saulė.

Aš savo gimtadienio dieną gavau tokią gražią lėlytę, tik reikia pasukti mygtuką ir muziką galima girdėti.

Aš gavau daug kitų dalykų. Man labai patiko mano gimtadienis.

Aš labai laikiu kito gimtadienio.

Daiva Plečaitytė
(3 skyrius)

MANO GERIAUSIA DIENA

Mano geriausia diena yra, kai ateina pavasaris.

Man jau nusibodo sniegas. Aš nemėgstu žiemos už tai, kad labai šalta ir reikia eiti į vidų. Pavasarį aš galiu eiti į lauką, nes šilčiau negu žiemą.

Rūta Žurkevičiūtė
(3 skyrius)

MANO MAMA

Mano mama turi tamsius plaukus, dideles mėlynas akis ir truputį riestą nosytę. Ji yra aukšta, gražiai rengiasi ir gražiai vaikščioja. Jai patinka svečiai.

Mamytė skaniai gamina valgius ir mane labai prižiūri.

Aš niekad nenorėčiau turėti kitą mamytę.

Dainius Povilaitis
(5 skyrius)

MANO GERIAUSIA DIENA

Kada mano sesutė gimė, aš buvau labai linksmas. Aš ją labai myliu.

Kartą ji verkė ir man tas nelabai patiko. Aš ją vistiek mylėjau.

Aš padėdau dirbti savo mamytei.

Kartais aš anksti atsi-
keliu ir einu žaisti su sesute.

Edita Vazalinskaitė
(3 skyrius)

PAVASARIS

Jau pavasaris atėjo
Sniegas tirpt visur pradėjo.
Tyšku – tašku po balas,
Kiek čia džiaugsmo vaikai ras!

Eina Jurgis pasišliaušęs
Šlapios.kojos, šlapias švarkas.
Rogutes kieme pastatęs
Žiūri kaip atrodo parkas.

Saulė jau aukščiau pakilus.
Šildos varna ant šakos.
O žvirblinė net sušilus
Tvarko lizdą po žiemos.

Tuojau skleisis medžių lapai
Ir žolytė sužaliuos.
Šlapios pievos, klimsta batai
Kurkia varlės pabaliuos.

Irutė Adamonytė
(6 skyrius)

MANO GERIAUSIA DIENA

Mano geriausia diena buvo, kada visa šeima važiavo į Dainavą. Kada mes atvažiavome, tėtė ir mama ėjo atsinešti vandens. Rima, Ginta, Živilė ir Vytenis ėjome varles gaudyti.

Aš pamačiau gyvatę ir ją paėmiau į ranką. Mano babūnė sakė, kad ją reikia padėti ant žemės. Mama sakė, kad mes galime į pliažą eiti.

Mes žaidėme krokodilą. Mano sesutė buvo krokodilas, o mes žuvytės. Paskiau mes atėjome valgyti. Mes valgėm makaronų. Pavalgę mes ėjome ant kalno. Vėliau vėl ėjome maudytis.

Po to vakarienei valgėm ir važiavom namo.

Živilė Jurkutė
(3 skyrius)

Bus daugiau.

LIETUVIŠKO GYVENIMO HARMONIJOS BEIEŠKANT

RAŠO JUOZAS LUKOŠIŪNAS

Lakas yra keiščiausia mūsų egzistencijos dimencija. Laiko dimensijos savotiškumą išsakome ir lietuvišku priežodžiu: laikas atveria, bet ir užgydo žaizdas. Ir mūsų benamių egzistencijoje laiko bėgyje daug atvertų žaizdų užgijo, bet ne viena atsivėrė ir nauja.

Aš čia norėčiau atskleisti ne vienam daug nerimo keliančią apraišką mūsų gyvenime – tampresnio ryškio stoką. Ar neįmanoma naujai permąstyti tampresnio dialogo filosofiją tarp intelektualų, studentijos ir plačiųjų masių, kuris nutruko laiko tėkmėje?

Mūsų tremties kelio pradžioje, kai mes, atsidūrę svetimame krašte, jautėmės dar bejėgiai, šliejomės vieni prie kitų. Tačiau šiandien dialogas, atrodo, sklandžiai nebesimezga ir mes per daug dėl to nesijaudiname. Tikrovėje mes tylime arba pretenduojame, kad ši problema visai neegzistuoja. Bet ar ši tylą gali būti pateisinama, kai dėl stokos tampresnio bendradarbiavimo mūsų kultūrinis ir visuomeninis gyvenimas yra pamažu paralyžuojamas?

Žinoma, šio tampresnio ryškio labiausiai pasigenda ir ima ieškoti ne intelektualai, nors jie būtų moraliai įpareigoti, bet plačiosios masės. Ir tai suprantama, kadangi iki šiol neretai demėjimasis kultūrinėmis problemomis buvo suvokiama kaip "bajorų" privilegija. Tačiau, moderniaame pasaulyje plačiojoje masėje laisvės ir lygybės samonė be galo gyva. Plačiosios masės šiandien reikalauja ir nori plačiau ir teisingiau pasinaudoti kultūros ir civilizacijos laimėjimais. Ši samonė taip pat gyva ir mūsų lietuviškoj visuomenėj. Tik mūsų dalis inteligentijos, atrodo, dar nesuvokė šio didelio pasikeitimo įvykusio pasaulyje. Ir lietuvių plačiosios masės šiandien jaučiasi integraline bendruomeninio gyvenimo dalimi ir nori jame pilnai dalyvauti. Jos

domisi ir kultūrinėm ir visuomeninėm problemom. Tačiau jos jaučia savo intelektualinį ribotumą, ir todėl visai normalu, kad jos trokšta ir ieško kontakto tų, su kuriais galėtų pasidalyti kultūrinėmis ir mokslinėmis vertybėmis. Nepasidalintos kultūrinės ir mokslinės vertybės yra šykštuolyje užkastas turtas be jokios vertės žmoniui. Dar daugiau, tai intelektualinio egoizmo ženklas. Tik per tamprų bendradarbiavimą, mes visi, intelektualai ir plačiosios masės, galime išsiskleisti daug pilniau, kaip subrendusios asmenybės, vieni kitus papildydami ir tuo pačiu galime daug efektingiau pasireikšti kaip kultūringa bendruomenė ir galiausiai kaip kultūringa tauta.

Aš pilnai įsitikinęs, kad ir intelektualai suvokia tampresnio ryškio reikšmę, bet man nelengva suprasti jų rezervuotumo, kas liečia plačiąsias mases, priežastis.

Ar ne mūsų visa tauta siuntė būsimus tautos vadus studijuoti užsienius? Ar tėvai tremtyje neparodė pasiaukojimo, duodami visas galimybes pasiekti aukštąjį mokslą mūsų jauniausiajai kartai? Bet ar mūsų visuomenė ir ypač plačiosios masės nepasijuto, kad jos šiandien yra vienos? Mūsų inteligentija stokoja šiandien bet kokio tampresnio kontakto su plačiosiomis masėmis! Plačiosios masės izoliuotos nuo intelektualų yra tarsi medis, kuriuo nebeteka gyvybės sultys. O gyvybės sultys tegali pilnai įprasminti save tik suradusios kamieną. Taigi medis tegali išsiskleisti visu savo vitališkumu, kai sveikas kamienas yra galvinamas gyvastingom sultim, atseit, kai yra harmonija. Plačiosios masės paliktos vienos tegali kultūriniai tik merdėti, skursti dvasiniai ir pamažu išblėsti tautiniai. Nors ir intelektualams, užsidarčius į intelektualinio egoizmo kevalą, pavojai nemažesni. Harmonijos sto-

ka tarp intelektualų studentijos ir plačiųjų masių yra realus ir apgailėtinas faktas mūsų bendruomenėje. Tiesa, plačiųjų masių merdėjančiai kultūrinei egzistencijai palaikyti, mes sušaukiame juos dešrų vakarienių, patys užsidarydami neretai "prestižo" baliams už darbų durų. Plačiosios masės tikrovėje tėra likusios daugeliui mūsų organizacijų ir sambūrių tik piniginių vajų šaltiniu. Mes esame pavidalinę luomais, ir, atrodo, ne vienas tuo didžiuojamės. Tačiau mūsų luomais pasidalinusiai bendruomenė, ir net paraplijoms, reikalinga "vėl atrasti" dialogą su plačiosiomis masėmis.

Mūsų intelektualams ir studentijai vertėtų gal prisiminti istorijos patvirtintą tiesą: vadai be plačiųjų masių užnugario niekuomet nebuvo efektingi. Ir Čekoslovakijoje prieš keletą metų buvęs "laisvės pavasaris" buvo darbininkijos, studentijos ir intelektualų solidarumo pasėka, kuriuos apjungė rašytojo Franz Kafkos laisvės idėja, nežiūrint, kad raudonoji partija sąmoningai stengėsi izoliuoti darbininkiją nuo intelektualų. Atrodo, nematoma ranka puikiai vyksta šitokią izoliavimą realizuoti ir mūsų bendruomenėje. Iš keleto tūkstančių lietuvių mes bematome vos keletą šimtų mūsų šventėse, pobūviuose ar pamaldose. Ar neatėjo laikas susėsti prie vieno stalo ir klubams ir sambūriams, bendruomenėi ir paraplijoms ir persvarstyti šią svarbią tampresnio bendradarbiavimo problemą?

Koks gi galėtų būti bendras vardiklis, su kurio reikėtų bandyti ieškoti dailogo?

Pirmiausiai, turėtume visi priimti principą: kaltės didesnę ar mažesnę dalį dėl nutrukusio dialogo nešame visi. Todėl, visi be išimties, koki darbą bedirbtume kultūrinėj ar visuomeninėj plotmėj, nepaleiskime iš akių mūsų visų paliktos

ir šių dienų tėvynės. Mūsų tėvynėje pasilikusiųjų nelygi kova, nesigailint net gyvybių, jų viltys sudėtos į mus čia tremtyje, kad mes jų nepaliksime vienus, mus įpareigoja vienybei, pozityviam savosios tautos gelbėjimo ir laisvinimo darbiui. Ir, galiausiai, mes kiekviename žmoguje, ar jis būtų darbininkas ar intelektualas, turėtume respektuoti jo žmogiškos būties kilnumą. Kiekviename lietuvyje turime išvelgti savosios tautos brolių. Įsisąmoninti, kad bet koks dialogas iš abiejų pusių reikalauja kultūrinio ir intelektualinio subrendimo. Geras amatas ar aukštai apmokama pozicija mus dar nepadaro kultūringais. Štai tas išieties taškas, beieškant kelių dialogo užmezgimui ar atgalviniui.

Nors sunku prirašyti receptų, bet konkrečiais terminais kalbant, štai keletas sugestijų. Atrodo, kad į tokias vietas kaip bendruomenė, paraplijos, laikraščių redakcijos, yra gana svarbu pakviesti asmenis, kurie gyvai jaučia mūsų pavergtos tautos ir tremties gyvenimo pulsą, kurie yra pajėgūs ir kompetentingi tam darbiui, bet kurie turi gerų norų ir geros valios dirbti ir palaikyti tamprų kontaktą ne tik su mūsų priaugančia karta, studentija, bet ir plačiosiomis masėmis. Čia ypatingai vertėtų iškelti spaudos reikšmę ir atsakomybę. Mūsų rašytame žodyje turėtų spinduliuoti meilė pasilikusiems tėvynėje broliams, bet mes turime taip pat nebijoti per spaudą pareikšti atvirą, perspėjantį žodį mūsų pavergėjams ir mūsų tautos duobkasiams iš mūsų tautos tarpo. Toliau, laikas performuoti ir pačią plačiųjų masių sąvoką. Mūsų inteligentija dar ir šiandien pavydžiai tebesaugoja iš vergijos laikų atsineštą darbininkijos sampratą. Darbininkija jiems dar ir šiandien neretai telygi bemokslų, tamsių žmonių masė. Ši definicija šian-

J. Lukošius

dien nebetinkama. Mes turime šiandien fabrikuose dirbančiųjų tarpe didelį procentą su aukštu kultūriniu išsilavinimu, taip kaip turime aukštąjį mokslą baigusius žmonių su labai skurdžiu kultūriniu bagažu. Plačiosios masės gi savo ruožtu turėtų išplauti iš sąmonių dar gana gyvą, bet nelemtą, ištikinimą, kad aukštąjį mokslą baigęs asmuo tegali būti jo priešas, jei ne garbetroška. Mums brangus kiekvienas lietuvis ar su daktaro titulu ar be jo. Pasigendame šiandien ne tiek išminties, kiek nuoširdumo, geros valios. Nuoširdus inteligento rankos ištiesimas darbininkui, ir atvirkščiai, daugiau padarytų ieškomo dialogo užmezgimui, negu visoks filosofavimas privačiuose baliuose prie stikluoko, besprendžiant problemas, kaip pagyventi lietuvišką gyvenimą ir rasti tampresnį ryšį su plačiosiomis masėmis. Žinojimas be geros valios yra pavojingas ginklas. Aš tikiu, kad šaltos logikos ir išminties atstovai sutiks, kad jei šalia kitų atviros komunikacijos priemonių, būtume nepamiršę geros valios ir nuoširdumo daug kas atrodytų šiandien kitaip: parapijų bažnyčios nebūtų pusiau tuščios, bendruomenė gal būtų pajėgusi apjungti visą visuomenę, laikraščiams gal nereikėtų grumtis dėl išsilaukymo materialiai. Iškilusias problemas turėtume spręsti ne emocijomis ar arogancija, bet su saikumu žvelgdami į viską iš benamių-tremtinių perspektyvos. Reikėtų rauti su šaknimis įsimetusius "vėžio" simptomus į mūsų gyvenimą, kurie

Nukelta į 10 psl.

AL. GIMANTO

LABAS!

Lietuvių išeivių spaudą varžo ne vien tik finansiniai ištekliai. Esama ir kitokių negalavimų, kurie irgi gali pakirsti laikraščio egzistencijos pagrindus. Atseit, kliūtys, tokios ar kitokios, virsta beveik kasdienybę daugelio mūsų periodinių leidinių kelyje. Šviesiomis viltimis reiktų sekti ir remti visas tas pastangas, kurias deda keletas asmenų šiuo metu besisielojančių ir šio laikraščio šia ir rytojaus diena. Čia jau reikalinga visų bendradarbių ir skaitytojų talka ir išipareigojimas ir, ne pačioje paskutinėje vietoje – supratimas. Neseni įvykiai tik dar kartą vaizdžiai parodė, kaip nesunku griauti ir kur kas sunkiau statyti. Bet šis negatyvus patyrimas yra būdingas ir kitoms emigrantinėms bendruomenėms, nevien tik lietuviams. Gal tai ir suraminimas, bet vargiai gera paguoda ar komplimentas...

Tuo tarpu lietuviškojo gyvenimo stebėtojų tarpe gana gyvai diskutuojamas įvykis, kuris turės sukelti naujų kalbų, gandų, įtarinėjimų, kaltinimų ar bent erzelio. Išvyko būrelis akademinio amžiaus jaunimo vasaros metu pasitobulinti lietuvių kalboje Vilniaus universitete. Niekas dar nežino, ar ten tebus tik lituanistika

dėstoma, ar bus ir marksizmo – leninizmo pamokos. Norėtusi spėlioti, kad bus apsieita be politinio pobūdžio mokslinimosi, nes ribotas vasaros atostogų laikas tik jau negalėtų leisti gilintis į šalutines, tegu ten ir svarbiomis laikomas, disciplinas. Niekas nežino tikslaus išvykusio skaičiaus. Iš antrųjų šaltinių girdėtomis žiniomis, atrodo, kad prašymus vykti padavė apie 25 jaunuoliai. Dalis jų nebuvo priimti, dalis patys atkrito. Tad, tų studentų skaičius svyruos kur nors tarp 10 ir 15. Mūsų pasakymas "būrelis" nėra tikslus ta prasme, kad "sponsorai" kaip tik buvo suinteresuoti, kad vykstantieji būtų individualūs keliautojai, bet ne organizuota grupė. Regis, tarpusavy ir nežinota, kas, kiek ir iš kur vyksta. Taip pat čia niekam nežinomi ir naudoti atrinkimo būdai. Nuo to ir nuo visų kitų ten patirtų išpūdžių, reikia galvoti, priklausys ir sekančią vasarą (jei tokie bus) kitų studentų susidomėjimas. Kaip žinia, studijai patys apsimoka kelionę į Vilnų ir atgal. Mokslas ir pilnas išlaikymas ten – iš valdinės (negrąžinamos) stipendijos. Berods, bus sudaryta ir viena kita galimybė skubomis pakeleiviams po tėvų gimtąjį kraštą.

Darydami bet kuriuos sprendimus ar išvadas, neužmirškime, kad šiuo atveju turime reikalą su subrendusiu jaunimu ir mažiau ar daugiau apsisprendusiu. Tėvų leidimai, sutikimai ar net ir

Pietų Amerikos lietuvių kongreso metu jaunimo sekcijos pokalbis apie III PLJK, kuris įvyks P. Amerikoje 1975 m. Dešinėje pirm. R. Sakadolskis, atvykęs iš Chicago.

Nuotrauka A. Saulaičio.

Jungtinis liet. kat. bendruomenės ir Aušros Vartų choras su dirigentu V. Tatarūnu, P. Amerikos liet. kongreso atidarymo metu. Nuotrauka R. Idikos.

LIETUVIŠKO GYVENIMO

...BEIEŠKANT...

(Atkelta iš 9 psl.)

ypatingai drumščia ir nuodija atmosferą dialogui; garbės titulų ir garbės stalų manija, padalinimą lietuvių į senąsias ir jaunąsias kartas, padalinimą į "prestižo" organizacijas iš vienos pusės ir "beraščių klubus" iš kitos, net parapijų antagonizmą?

Intelektualai, darbininkai ir studentija, neužmirškime, kad vieni be kitų esame ne tik neefektingi, bet paralyžuoti!

O gal mes, užsibarikadavę už patogų, materialinių fasadų ir su nemaža doze išdidumo, vieni ir kiti tik telaukiame kas pirmas išties ranką ir parodys tampsnio bendradarbiavimo gestą? Išmintingiausias, sakoma, yra visuomet tas, kuris pirmas paduoda ranką

finansinė parama, dažnu atveju, čia nebuvo reikalinga. Čia ne vaikų (pernykštė) ekskursija ir jokie globėjai ar auklės nereikalingos. Pažįstant keletą vykstančių, norėtusi tarti, kad grupė (jei būtų galima drįsti apibendrinti) yra sąmoninga, veikli liet. gyvenime ir bendrojoje veikloje. Principingą ir įsitikinusi jaunuolių, kažin ar priešingai galės nuteikti kelios savaitės kitokios atmosferos ir aplinkos. Galutinės išvados turės palaukti jaunuolių sugrįžimo.

iželstam broliui!

Kartu gyventi, kartu dirbti, rasti bendrą dialogą – štai mūsų didžiausias uždavinys ir pašaukimas šiandien. Mūsų tremties egzistencijos dirvonai per daug išdžiūvę ir todėl kiekvienas darbuotojas yra tarsi lietaus gaivinantis lašas suskerdėjusiai žemei.

Tik vieningos ir kultūringos tautos yra vertos laisvės ir respektuojamos!

Todėl aš ir keliu klausimą, ar neatėjo laikas persvarstyti iš naujo lietuviško gyvenimo harmonijos problemą tarp plačiųjų masių, studentijos ir intelektualų?

ELTOS INFORMACIJŲ...

(Atkelta iš 4 psl.)

"Tačiau nereikia, jog ateistai neturi telsės kritikuoti bažnytines dogmas, apeigas, religinius prietarus, žodžiu, visa tai, kas susiję su pasaulėžiūra, įsitikinimais. Antikomunistinės religinės pažiūros yra žalingos, nes trukdo visuomenės pažangą", rašo F. Macianiskas.

Iš šių sugretinimų ir aklas gali matyti, prie kokio absurdo prieina komunistinė dialektika: tikintieji žmonės ir geri, ir darbštūs, jų puikios šeimos, jie visuomenininkai, – o vis dėl to, vien dėl savo skirtingos pasaulėžiūros, jie trukdą visuomeninę pažangą ir su jais reikia kovoti. Gal net tokiomis priemonėmis, kaip trėmimai, areštai ir kišimas į psichiatrines ligonines.

ISTEIGTA LIETUVIŲ KUNIGŲ VIENYBĖ

Penktojo Pietų Amerikos Lietuvių Kongreso metu š. m. vasario 26 buvo įsteigta P. Amerikos Lietuvių Kunigų Vienybė, su pirm. kun. Pr. Gavėnu. Gegužės viduryje išleistas pirmasis Vienybės aplinkraštis su atsiliepimais:

"Džiaugiuosi, kad buvo įsteigta P. Amerikos Lietuvių Kunigų Vienybė", rašo Sao Paulo arkivyskupas kard. Paulo Evaristo Arns, "Jungdami savo jėgas ir rūpindamiesi pašaukimais, kada nors galėsime padėti Jūsų nepaprastai tautai, kuri tiek mums padėjo ir kuritiek už tikėjimą kentėjo... Sao Paulo arkivyskupiija turi visados stiprinti pastangas evangelizuoti ir pagarbiai rūpintis imigrantais ir jų šeimomis."

Kaip ir arkivyskupas, taip ir Pietų Amerikos vyskupų konferencija siūlo savo pagalbą ir bendradarbiavimą: "Labai svarbi yra jėgų ir idėjų vienybė, kurią Jūs ryžtate skatinti. Siūlau Jums bendradarbiavimą ir patarimą, kartu ir įvairių kraštų Vyskupų Konferencijų talką, "baigia sekr. H. U. Pbro.

Aplinkraštis informuoja Vienybės narius apie Kongreso kunigų bei religinės sekcijos svarstymus ir nutarimus, apie laiškus, pasiūstus Šv. Tėvui dėl arkiv. J. Matulaičio beatifikacijos bylos ir dėl Lietuvos tikinčiųjų persekiojimo.

Vienybės statutas numato, kad valdyba iš eilės teks Argentinai, Kolumbijai, Urugvajui, Venecuelai ir Brazilijai.

NEPRIKLAUSOMA LIETUVA

HAMILTONO LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS "TALKA"

830 Main St. East, tel. 544-7125

Darbo valandos:

pirmadieniais	10 — 5 v.p.p.
antradieniais	10 — 5 v.p.p.
trečiadieniais	10 — 5 v.p.p.
ketvirtadieniais	10 — 5 v.p.p.
penktadieniais	10 — 7 v.vak.
šeštadieniais	9 — 12 v.p.p.

Liepos—rugpjūčio mėnesiais ir prieš ilgus savaitgalius "Talka" šeštadieniais uždaryta.

Mokame už:

depozitus (P.C.A.)	Čekių 5½%
šėrus ir sutaupas	6½%
už vieno metų terminuotus indėlius	7½%
ir 3 metams	8%

Duodame:

asmenines paskolas iš	10%
nekiln. turto paskolas iš	9%

Nemokama gyvybės ir asm. paskolų drauda. Nemokamas pilnas čekių patarnavimas. Parduodame "American Travelers" čekius. Užtikrintas indėlių saugumas. Kapitalas — virš \$4,300.000

K V I E Č I A M E V I S U S !

GEGUŽINĖ

kuri įvyks liepos 22 d. A. PADOLSKIO SODYBOJE, Willow Park, Paris, Ont.

Programos pradžia 4 val. p.p., kurią išpildys sol. A. Pakalniškytė, akordeonistas K. Deksnys ir jaunųjų tautinių šokių grupė "Nemunas" iš St. Catharines, vad. St. Zubrickienei.

VEIKS VALGIŲ BUFETAS !

KELIAS Į GEGUŽINĘ:

Iš Hamiltono važiuoti 2-ju keliu iki 5-jo kelio, kuri pervaziavus ir apie vieną mylią pavažiavus pasukti į kairę. Nuo šios vietos už pusės mylios dešinėje kelio pusėje gegužinės vieta, kur bus iškabinta tautinė vėliava. Važiuojantiems 5-ju keliu ir privažiavus 2-jo kelio sankryžą rytų kryptimi sukti į kairę, o vakarų kryptimi — į dešinę.

SLA - 72 kuopos Valdyba

R. KALANTAI

PAGERBTI GEGUŽINĘ

Iš St. Catharines vyks ta autobusas ir turimomis žiniomis jau daug svečių rezervavo vietas. Taip pat į šias iškilmes atvyksta SLA prezidentas P. Dargis ir savanoriai — kūrėjai: A. Šukys iš St. Catharines, P. Pleskevičius iš Hamiltono ir pats sodybos savininkas A. Padolskis.

Jei oras ir nebūtų palankus, gegužinė įvyks, nes gautas leidimas reikalauja praveisti SLA loterijos laimėjimus.

Kiekvienas SLA loterijos bilietą pirkęs ir užrašęs savo adresą ant bilieto šaknelės, traukimo metu kiekvienas laimėjęs premiją, jei jo ir nebūtų gegužinėje, premija jam bus prisiųsta į namus.

SLA kuopų veikėjus, narius ir svečius prašome atvykti anksčiau, kad turėtumėte progą pabendrauti su prezidentu P. Dargiu.

Kuopos Valdyba

TAUTŲ

PASIRODYMAS

Birželio 23 ir 24 dienomis Hamiltono Gage parke įvyko kultūrinis ir meno Festivalis, kuriame dalyvavo 13 etninių grupių su taut. patiekalais, muzika dainomis, taut. šokiais, meno paveikslais bei kt. rankdarbiais. Lietuviai taip pat turėjo išsirengę savo paviljoną. Ši mozaikinė ar daugkultūrinė pasirodymą sekė per 100 tūkstančių minia žmonių. Festivalio rengėjai labai patenkinti jo pasisekimu. Taip, kad jau dabar pradėjo daryti planus sekančioms metams. Iš pradžių buvo būkštauta, kad tokioje minioje, dėl pasaulyje slaučiančių įvairių politinių audrų, gali kilti kokių nemalonumų. Todėl minios apsaugai buvo sustiprintas slapstosios ir viešosios policijos skaičius. Kai nieko blogo neįvyko, tai pats Festivalis pavadintas gražiu ir ramiu vienos šeimos plėni-

ku. Rengėjai pasidarė išvada, kad galėjo būti patiekta platesnė programa. Kitą metą bus stengiamasi tatai papildyti ir pagaminti Festivalio filmą.

Izrealitų paviljonas buvo įrengtas atokiau nuo arabų. Betgi šimet parodytas visų gražus sugyvenimas jau dabar rengėjus paskatino tuodu paviljonus įrengti vieną šalia kito. Festivalis baigtas Hamiltono Filharmonijos orkestro klasikinės muzikos koncertu, kurio klausėsi per 20 tūkstančių klausytojų.

Zp.

TORONTO KARAVANAS

Jau šeši metai, kai Toronte veikia taip vadina- mo Karavano savaitė. Šiemet ji buvo nuo birželio mėn. 23 d. iki liepos mėn. 1 d. Karavanui ruošti principas maždaug toks: Visos Toronte gyvenančios tautybės gali įrengti paviljonus, kuriuose atsilankiusius supažindina su savąja kultūra — tautiniais valgiais, tautiniais rūbais, tautiniais puošmenimis, tautiniais šokiais, tautiniu liaudies menu ir panašiai. Šiemet tokių paviljonų Toronte buvo įrūšta 52. Visus paviljonus gali lankyti kiekvienas nupirkęs už \$2.50 karavano pasą.

Šiais metais esu ap- lankęs apie trečdalį įvai-

rių tautų Karavano paviljonų. Susidariau išpūdį, kad Karavano idėja yra gera. Kiekviename paviljone buvo galima pastebėti šeiminių kultūrinių savitumų ir su jais susipažinti. Visuose paviljonuose buvo trys supažindinimo fazės: sceniniai pasirodymai, parodos ir restoranai.

Nuodugnai neapžiūrėjus visų paviljonų, yra sunku daryti įvertinimą, tačiau ir iš apžiūrėto trečdaliai buvo galima susidaryti išpūdį, kokiam pasirodymo lygyje buvo Toronto lietuvių paviljonas "Vilnius". Be abejonės Toronto Lietuvių Bendruomenės suruoštas paviljonas Lietuvių Namuose buvo aukšto lygio pa-

sirodymas. Aš visai nenustebčiau, jei vertintojai paviljoną "Vilnius" įvertintų, kaip patį geriausią.

"Vilnius" turėjo gražią, skoningai sutvarkytą tautinio meno parodą, gražius sceninius tautinių šokių ir dainų pasirodymus, jaukų restoraną bei pasilinksminimo vietą su geru šokių orkestru. Organizacija visur buvo gera. Visur matėsi darbo įdėta daug, bet ir rezultatai gauti geri. Visus paviljono darbuotojus už gražų lietuvių reprezentavimą tikrai verta pagirti. Žinoma, tiems visiems pasirodymams geras sąlygas sudarė puošnios, erdvios ir vėsina- mos Toronto Lietuvių

Nukelta į 14 psl.

Taupyk ir skolinkis

Pirmutiniame ir didžiausiame
TORONTO LIETUVIŲ
KREDITO KOOPERATYVE

PARAMA

MOKA

5¾% už depozitus
6% už šėrus (numatoma)
6% už taupymo s-tas
6½% už 1 m. term. dep.
7¼% už 2 m. term. dep.

IMA

8% už asm. paskolas
8% už mortgičius

Kapitalas — šeši milijonai dolerių

ASMENINES PASKOLAS duodame iki \$5.000 ir MORTGIČIUS pagal valdžios nustatytą normą — 66% įkainoto turto. VISŲ NARIŲ GYVYBĖ apdrausta santaupų dydyje, bet ne daugiau \$2.000. Asmeninės paskolos mirties atveju apdraustos iki \$5.000. Nemokamas čekių patarnavimas.

KASOS VALANDOS: kasdien nuo 10 val. iki 3 val. p. p., išskyrus sekmadienius. Pirmadienį ir penktadienį vakarais nuo 4 val. 30 min. iki 8 val. 30 min. Šeštadieniais nuo 9 val. iki 1 val. p. p. (liepos ir rugpjūčio mėn. šeštadieniais uždaryta).

BŪSTINĖ: Lietuvių Namai — 1129 Dundas Street West, Telefonas LE 2-8723 • Toronto 3, Ontario.

Pakeliui į Metro internacionalinį karavaną Toronte, pasipuošiusios tautiniais rūbais, iš kairės: Ramona Siminkevičiūtė, ispanė, suomė, ukrainietė, serbė ir Jūratė Kobelskytė. Ši nuotrauka atspausdinta THE TORONTO STAR dienraštyje (1973 m. birželio 23 d. nr.).

SKAUTAMS

MONTREALIO VYRESNIŲJŲ SKAUČIŲ IŠKYLA

Gegužės 26-27 Montrealio vyresnės skautės trimis pilnomis mašinomis (17 skaučių) aplankė ir praleido savaitgalį dailininkų A. A. Tamošaičių sodyboje. Tai buvo vienas iš tų momentų jaunų žmonių gyvenime, kaip atsiveikindama visų vardu paminėjo Rasa Lukoševičiūtė, - "kuris atverčia ir užpildo vieną gyvenimo lapą".

Daugumai, tai buvo pirmas apsilankymas pas p.p. Tamošaičius. Jos ėjo iš kambario į kambarį, klausėsi ir ryte rijo pono Tamošaičio aiškinimų ir interpretacijos jų paveikslų stiliaus, charakterio, kilimų ir audinių technikos ir bruožų. Spalvingos skaidrės vaizdžiai pailiustravo įvairius bruožus mūsų tautinių rūbų ir tautinių raštų.

Pora akademinių pašnekesių davė pagrindinius bruožus mūsų tautodailės ir liaudies meno. Visa buvo paįvairinta abiejų dailininkų giedria nuotaika, lietuvišku vaišingumu ir neišseamiu pono Tamošaičio jomoru ir eile prisiminimų, kurie dar ilgai sukelia visoms skanaus juoko.

Montrealio skautėms paliko gilį ispūdį ponų Tamošaičių kūrybingumas ir dinamiškumas. Gyvendami vieni, toli nuo įvairių centrų, jie yra gy-

vi, aktyvūs ir pilnai įsijungę į gyvenimą. Parodos, paskaitos tiek lietu-

ambasadoriai. Štai, kad ir paskutinę gegužės savaitę jie laukė TV atstovų ir žurnalistų, kurie turėjo filmuoti ir fotografuoti kilimą, kurį, pagal A. Tamošaičio projektą, įvykdė

Montrealietės skautės pas Tamošaičius, Kingstone.

Dail. A. Tamošaitis prie savo suprojektuoto kilimo Kingstono miesto sukačiais paminėti.

Nuotraukos R. Lukoševičiūtės. Kingstone veikiantis audėjų klubas ir padovanojo Kingstono miesto savivaldybei 300 metų su-

kakties proga. Šis kilimas, vaizduojantis pagrindinius Kingstono miesto istorijos bruožus, bus iškabintas iškilmingoj vietoj atnaujintuose savivaldybės rūmuose.

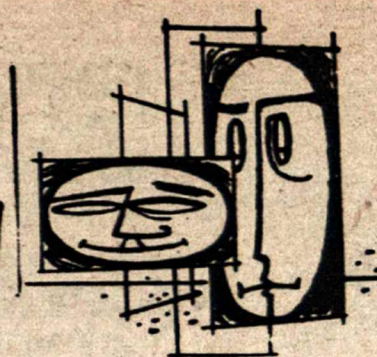
Sunku išvardinti visą, ką ponai Tamošaičiai veikia ir kurla. Montrealio skautėms tai buvo tikrai praturtinantis ir akiračius praplečiantis savaitgalis. Jos grįžo pilnos entuziazmo ir užsidegimų, o svarbiausia sutvirtėjusios ir daugiau subrendusios savo užsi-
augavime lietuviškumui ir tautiniam susipratimui. Ačiū ponams Tamošaičiams!

ambasadoriai. Štai, kad ir paskutinę gegužės savaitę jie laukė TV atstovų ir žurnalistų, kurie turėjo filmuoti ir fotografuoti kilimą, kurį, pagal A. Tamošaičio projektą, įvykdė

Sunku išvardinti visą, ką ponai Tamošaičiai veikia ir kurla. Montrealio skautėms tai buvo tikrai praturtinantis ir akiračius praplečiantis savaitgalis. Jos grįžo pilnos entuziazmo ir užsidegimų, o svarbiausia sutvirtėjusios ir daugiau subrendusios savo užsi-
augavime lietuviškumui ir tautiniam susipratimui. Ačiū ponams Tamošaičiams!

- K -

KREIVI VEIDRODŽIAI

TRYS NERIMTI EILERAŠČIAI:

SALDI PONIUTĖ

Poniutė tokia, iš Kėdainių, baisiai mėgo čiulpti saldinius. Kai praėjo metai treji, žiūrį vyras - darosi ji pati apvali kaip saldainis.

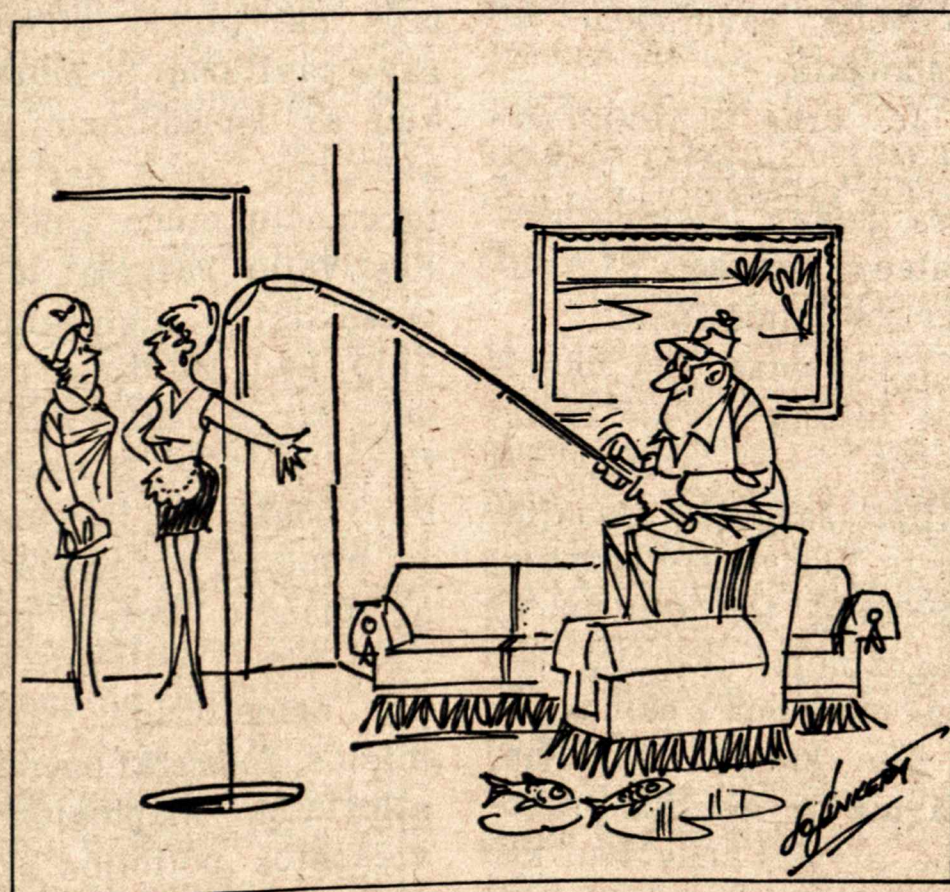
KAPITALISTIŠKOS VIŠTOS

Toks budrus ir rūstus komunistas nusipirko ūkelių vištų. Ir vištijai visai jis pradėjo įsakinėti kiek, pagal planą, reikia klaušinių padėti... O jos deda kiek ir kaip nori, net ima perėti... Pasirodo, blaurybių būta kapitalisčių!

FIZIO - FILOSOFINĖ SENSACIJA

Toks daugiašakis profesorius visą sielą įdėjo į vienalytį troškimą: Surasti NAUJĄ idėją! Ir paskutinėj savo nepaprastoj knygoj, net keturiom pasaulinėm kalbom parašytoj, rado tokią tiesą, dar niekad negirdėtą: TIK SVEIKAME KŪNE GALI SVEIKA SIELA KLESTĖTI!

Parašė Jonas Beduonis, p. i. D. m.

"Mano vyrui taip įkyrėjo sausinti užsemtą rūšį, kad jis nutarė į jį prileisti žuvų."

NEPRIKLAUSOMA LIETUVA

CFMB

RADIO 1410 MONTREAL

LIETUVIŠKA RADIO
PROGRAMA

KIEKVIENĄ TREČIADIENĮ, 11 VAL. VAK.

PROGRAMOS VEDĖJAS

L. Stankevičius, 1053 Albanel Cr., Duvernay, P.Q. TEL. 669-8834

KELEIVIS

NIEKAM NEPATAIKAUDAMAS, TEISINGĄ ŽODĮ ŠKELBAMAS, JAU EINA 66 METUS. JAME NEMAŽAI ŽINIŲ IR IŠ KANADOS GYVENIMO, KIEKVIENAME NUMERYJE YRA SENIAI PAGARŠĖJĘ MAIKIO SU TĖVU PASIKALBĖJIMAI. YRA GRAŽIŲ APSAKYMŲ, EILERAŠČIŲ. ADV. M. ŠVEIKAUSKIENĖ VEDA TEISINIŲ PATARIMŲ SKYRIŲ.

Metinė prenumerata tik \$7.00

KELEIVIO 1973 m. kalendorius \$1.50

636 EAST BROADWAY
SOUTH BOSTON, MASS. 02127

ŠIAURĖS AMERIKOS LIETUVIŲ FIZINIO AUKLĖJIMO IR SPORTO SĄJUNGA

VISIEMS SPORTO BŪTIULIAMS

1. Sąryšyje su krepšinio ir tinklinio išvykos į Vakarų Europą, klubams bei paskiriems Sąjungos nariams išsiuntinėta 1000 loterijos knygelių. Iki šiol labai mažas skaičius šių knygelių yra išplatinta, (o gal tik dalinai knygutė išplatinta). Centro valdybą į šią loteriją yra sudėjus labai daug vilčių, išvykos finansams sukelti. Bendrai pinigų vajus nėra gerame stovyje ir todėl gerbiamieji kreipiamės į Jūsų gerą valią padėjimui, kad patys ir paragintumėte kitus pabaigti knygelių išpardavimą. Nuo loterijos labai daug priklausys sėkmingas ir pilnas išvykos pasisekimas.

Laimėjimų traukimas įvyks liepos mėn. 29 d. Praves inž. Antanas J. Rudis.

2. Šiuo metu jau yra sudarytas maršrutas abiejoms komandoms, lieka tik galutinai patvirtinimo laiškaai iš kai kurių vietovių. Gavus šiuos užtvirtinimus, tuojau paskelbsime į spaudą.

3. Yra įvykę pasikeitimų centro valdybos sąsąta. Iš valdybos pasitraukė Juozas Kredys ir Anis Grinius. Pakviestas į centro valdybą išdinininko pareigoms Antanas Būga, ilgametis visuomenės veikėjas, LB Apylinkės pirmininkas ir daugkartinis LB Apygardos išdinininkas. Adresas:

Antanas Būga,
442 W. 33 - rd Pl
Chicago, Ill. 60608,
USA.

4. Jau yra nukalti gražūs metaliniai ženklukai (auksinės spalvos) įsiseigimui į atlapą. Maždaug centro dydžio, gal kiek ir mažesnis. Aštuoniakampis. Įrašas: "Lithuanian Athletic Union of North America". Beto sportininko figūra su Gedimino stulpais.

Visi Sąjungos nariai ir būčiaiūliai privalėtų tokius

ženklukus įsigyti. Galima gauti pas centro valdybos narius. Ženkliukus platina Z. Žiupsnys. Prisiųskite \$2.00 ir su šia suma bus padengtas persiuntimas. Adresas: 7118 So. Mozart St., Chicago, Ill. 60629 USA.

Centro valdyba

PABALTIEČIŲ IR LIETUVIŲ PLAUKYMO PIRMENYBĖS

1973 m. Š. Amerikos Pabaltiečių Plaukymo pirmenybės įvyks š. m. rugpjūčio 5 d., sekmadienį, Monmouth College, West Long Branch, New Jersey. Varžybas praveda estai.

Pradžią - 9:30 val. ryto. Registracija nuo 8:30 val.

1973 m. Š. A. Lietuvių pirmenybės bus išvestos iš pabaltiečių varžybų pasekmių, jei susidarys bent minimalus lietuvių skaičius.

Pirmenybių programoje bus prarastos visų stilių rungtys šiose klasėse: vyrų ir moterų (15 m. ir vyresnių, jaunių ir mergaičių 13 - 14 m. jaunių ir mergaičių 11 - 12 m. ir jaunių bei mergaičių 10 m. ir jaunesnių).

Dalyvavimas atviras visiems estų, latvių ir lietuvių plaukikams.

Smulkios informacijos išsiuntinėtos visiems lietuvių sporto klubams bei sporto pareigūnams.

Suinteresuoti pavieniai plaukikai prašomi kreiptis į artimiausią klubą arba ŠALFAS - gos plaukymo vadova:

A. Bielskus,
13813 Othello Ave.,
Cleveland, Ohio 44110
Tel: (216) - 681 - 9143

Registracijos terminas yra liepos 28 d. (pašto antspaudos data), šiuo adresu:

Mr. P. Treumuth,
43 Genesee Pl.,
Lakewood, N.J. 08701
Tel: (201) - 363 - 4251

"Lito" metiniame susirinkime vicepirmininkas notaras Juozas Bernotas nešioja po salę kandidatų sąrašą, balsavimui į 1973 m. valdybą. Foto: T. Laurinaitis.

Litas

"LITAS" \$4,100,000

Pirmąjį šių metų pusmetį "Litas" užbaigė su \$4,103,276.37 balansu. Per birželio mėnesį "Litas" paaugo \$102,487.84, o nuo šių metų pradžios - \$391,816.05. Narių skaičius padidėjo nuo 1494 iki 1526. Tuo būdu vidutiniai kiekvienas narys "Lito" laiko apie \$2,600 santaupų. Kanadiškų kredito unijų vidurkis yra tik apie \$1,000. "Lito" daugiausiai padidėjo einamosios sąskaitos, už kurias "Litas" moka 5.5% palūkanų ir nieko neskaityto už čekių patarnavimus.

"Lito" EKSKURSIJA

Jaunųjų "Lito" narių (nuo 6 iki 16 metų) ekskursija šiais metais įvyko birželio 28 d. į African Safari, Hemingford, Que. ir Ausable Chasm, Platzburg, N.Y. Ekskursijoje dalyvavo 76 jaunieji nariai ir 8 palydovai. "Litas" apmokėjo už du autobusus, įėjimo bilietus ir gėrimus bei užkandžius pietums, viso \$685.

Labiausiai vaikams patiko African Safari su savo skaitlingais žvėrimis: žirafomis, liūtais, tиграis, raganosiais, lokiais, vilkais, beždžionėmis ir daugeliu žolėdžių mažesnių gyvulių. Plėšrieji žvėrys irgi laisvai sutinka pravažiuojančius, tačiau kiekviena jų rūšis

turi savo uždara, gerai aptvertą plotą su ginkluotais sargais uždaroje mašinose. Žolėdžiai daugumoje maišosi bendrame plote, tik gaila, kad jame nebėra nė vienos žolėlės... Tačiau visi gyvuliai gerai užlaikyti ir daro žymiai malonesnį įspūdį, nei zoologijos soduose. Pažymėtina, kad daugelis žvėrių mašinas sutinka labai draugiškai, o tik kartais ignoruoja. Gi beždžionės, kol mūsų

autobusus pervažiavo per jų rajoną, sugebėjo nuo autobuso stogo nuderaskyti visas tris signalines lempas.

Ausable Chasm įdomus geologiniu žvilgsniu. Turbūt, reikėjo milijonų metų, kol tas upelis išgraužė poros šimtų pėdų gylio uolą, kuri esanti 500 milijonų metų senumo. Ekskursija turėjo progos pervažiuoti laivu sraunų upokšni. Pasirodo, laivai

Nukelta į 16 psl.

JUOZAS GRAŽYS

KAILIŲ SIUVĖJAS

- Siuvu ir parduodu
- Taisau ir remeliuoju
- Vasaros laikų saugojimas (Storage)

6396 Bannantyne Ave. Verdun, Montreal.

Tel. 767-6183

W. Lapenat

GENERAL CONSTRUCTION REG'D.

89 Orchard Street, LaSalle, P.Q.

(vairi industrinė ir komercinė statyba ir dažymas. Darbas atliekamas sąžiningai ir prieinamomis kainomis.

Skambinkite visokiais atvejais telefonas: 366-6237, 3696.

Baltic Woodwork Co.

K. KIAUŠAS ir J. ŠIAUČIULIS

Daromos įvairios durys, langai, virtuvės kabinetai ir kiti įvairūs medžio dirbiniai.

547 Lafleur Ave., LA SALLE 650, P.Q. TEL. 366-3884.

Tony's Photo Studio

1920 FRONTENAC ST. - MONTREAL, P.Q.

PORTRETAI - VEDYBOS - KRIKŠTYNOS

SUKAKTUVĖS MAŽAMEČIAMS

ĮVAIRIOS PROGOS

TEL. 525-8971.
T. Laurinaitis

Ar atsimeni?

(tęsinys)

Ar žinai?

Ką gali pasakyti "vietiniam" ar "svetimtaui" - čiams - taip mes išvengtume vadindavome monrealečius ne lietuvius - kas esi? Lithuanian? So, you speak russian? Arba: O! Then you know polish! Arba dar geriau - A! We know, ukrainian!! Where is Lithuania? Tai, gi, už augštų kalnelių, už devynių marelių... Už marių vandenėlių...

Ką mes galim? Susižvalgai. Kaip tu pasakysi, kad didelė dauguma moka tik one, two, three pasakyti, arba, jei perki krautuvė bandelių, tai sakai: try of dos, von of dyys ir panašiai kitose krautuvėse? Žinai mergi ir pardon - juk tarptautiniai žodžiai! O tie, kurie moko į vieną ar kitą kalbą

- vienatve nesiskundė. Kas nors neišvengiamai išsikibęs į rankovę, anam aiškinant ar teiraujantis gatvės ar darbo, linkčiojo pritariamai galva, gražiausia šypsena pasipuošęs (atsiprašau, jūsų kalbos nemoku, bet esu geras žmogus, priimkit mane; ir darbštus žmogus, priimkit mane; ir nenoriu būti ubagu, priimkit mane; juk pažadėjote, priimkit mane...).

Ir kaip, o kaip pasakysi, kad už tos šypsenos slepiasi-kaip teatro emblemoj - tragiška kaukė. Tavo rankos geros - Jotry navoj tu buvai meistras - ažuolas tirpte tirpo tau po pirštais. Ir delnai išlenkdavo stalą, kokio čia niekas nėra matęs! Tu gi

baigimo abiturą nešioji, ir Vokietijos ar Austrijos universitetą baigai. Štai, būsimoji medikė, ar agronomas, ar mokytojas, ar žurnalistas. O tu žinai, kaip sėti, pjauti ir duonos netrukti! Tu gi - auksinio balso nestokoji - bet, dėliodami šypsenas, galite dėlioti purvinas lėkštes į muilinius garsus. O tu, jaunoji menininke - galėtum uždėti vieną kitą žavesnę šypsenėlę - tau numes ne vieną o du dešimtukus šalia taukuotos šakutės. Tu gi, jauna motina, žiūrėk, kur padėsi savo vaikutį, kai eisi plauti tualetą ir virtuvės sienų apsimiegojusiai šilkiname chalone ir lakuotais nagučiais už tave dar jaunesniai poniai? Ji juk turi naują gimimą namuose... Vėliau, ji tau paduos sausą kotlieto su duonos rieke, paklausus, ar nieko neatsinešei užvalgyti?

O kaip bus tau, kuri esi, lyg vyresnioji sesuo? Kuri žinai visus Lietuvos kampus ir kampelius. Kuri žinai visą paprastą ištvėrimingą mūsų moters širdį. Jos darbus ir jos atgalvas. Dainas ir tylėjimą. Poilsį ir svajones, besukant siūlą iš kuodelio, apmetant stakles ir išmušant raštą po rašto, spalvą po spalvos, raštą po rašto...

B. (b.d.)

PHARMACIE
Gagnon

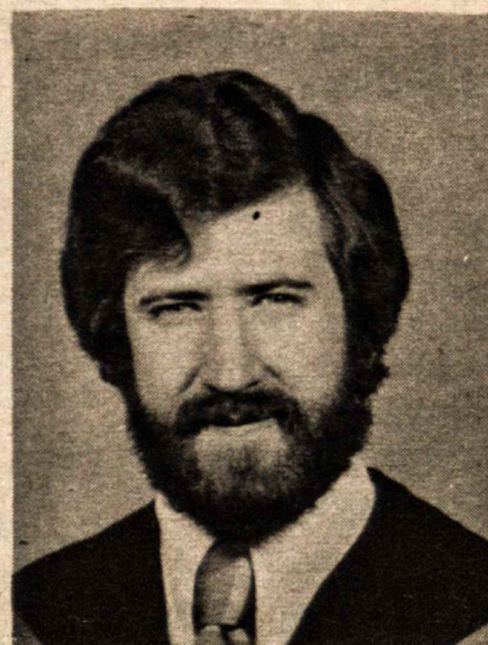
ROBERT GENDRON LPH. PROP.

7626 CENTRALE LASALLE

366-9742

ATIDARA NUO 9 VAL. RYTO IKI 11 VAL. VAKARO

VIETA GERAI PASIEKIAMA IR PRIEINAMOS KAINOS.

Dr. A. V. Pavlanis

Alenas Vytautas Pavlanis baigė šį pavasarį medicinos mokslus McGill universitete. Prieš tai jis gavo bakalauro laipsnį Princeton'o universitete. Studijų metu jis aktyviai dalyvavo medicinos studentų veikloj. Buvo jis pirmininku, atstovu įvairiuose komitetuose medicinos fakultete, ir paskutiniiais metais buvo pirmas studentas, paskirtas į studentams priimti komisiją. Diplomų įteikimo akto metu buvo klasės "valdelictorian". Dabar atlieka internatą Britų Kolumbijoje.

Dantų gydytoja

DR. A. O. JAUGELIENĖ

1410 Guy St. pirmas aukštas,

11-12 kambarys

Tel: 932-6662; namų 737-9681.

TORONTO KARAVANAS...

(Atkelta iš 11 psl.)

Namų patalpos. Tokių patalpų nė vienas mano apilankytas paviljonas neturėjo.

Teko nugirsti, kad šis Karavano paviljonas "Vilnius" buvo ruoštas gana paskubomis. Kad jis buvo įrengtas, tai dirbusiųjų nuopelnas. Mano išmany-mu, ateinančių metų Karavano paviljonas turėtų būt pradėtas ruošti jau dabar. Ateinantiesiems metams Lietuviai Namai bus pabaigti įrengti ir galės sudaryti dar geresnes sąlygas ir jas reikėtų išnaudoti. Parodoms reikėtų sunaudoti gražias balkonų patalpas. Jose galėtų būt pavaizduotas lietuvių tautos nueltas istorinis kelias, galėtų būti parodyta mūsų sodyba, puošnūs apyvokos įrankiai, pavaizduota mūsų mitologija ir panašiai...

Karavano paviljono įrengimas ir išlaikymas, vertinant doleriais, gal ir nevisai apsimoka, bet reklaminė jo vertė yra didelė. "Vilniaus" paviljoną aplankė daug tūkstančių lietuvių ir nelietuvių. Jų tarpe buvo ministerių, dvasininkų, aukštų miesto pareigūnų ir kitų žymių žmonių. Išsineštas geras įspūdis mums duos daug netiesioginės naudos.

V. Rasa

Besizvalggs...

NEPRIKLAUSOMA LIETUVA

ADVOKATAS

J.P. MILLER, B.A., B.C.L.

168 Notre Dame Street E. Suite 205.
Tel: 866-2063; 866-2064.

ADVOKATAS

R.J. Išganaitis, BA, BCL

INSURANCE EXCHANGE BUILDING
276 ST. JAMES ST. WEST - SUITE 525 MONTREAL 126.

Tel: 842-1126, namų 678-3660

NOTARAS

J. BERNOTAS, B.A., B.C.L.

5 Place Ville Marie IBM Building
Suite 417, Montreal, Que.

Tel. 871-1430

Dr. V. Giriunienė

Dantų gydytoja

5330 L'Assomption Blvd.

MONTREAL

TEL.: 255-3535

Dr. J. Mališka

Dantų gydytojas

1440 St. CATHERINE Street W., Room 600

Tel: 866-8235, namų 488-8528.

Dr. A.S. Popieraitis

B.A., M.D., C.M., M.Sc., L.M.C.C., E.R.C.S.(c).

Medical Arts Building,

1538 Sherbrook St. West,

Suite 215, Montreal 109, Que.

Tel. 931-4024

sudbury

VISI Į GEGUŽINES!

Lietuvių Bendruomenės valdyba, š.m. liepos mėn. 22 d., sekmadienį, 1 val. p.p. V.M. Gudriūnų vasarvietėje - "White Tail Lodge" rengia pirmąją šiais metais gegužinę. Tikimės, kad tautiečiai visuomet būvę lietuviškai vieningi, šį kartą mūsų neapvils, patys dalyvaus ir pasikvies svečių. Lauksime.

Liet. B - nės valdyba

• Sekanti Lietuvių Bendruomenės ir "Geležinis vilkas" klubo tradicinė gegužinė spaudai paremti įvyks rugpjūčio mėn. 12 d. 1 val. p.p., Petro Jutelio vasarvietėje - "Baravykas", prie French River skaidriųjų vandenų. Tikimės, kad tautiečiai skaitlingai dalyvaus, pasikvies svečių, paremdami šį ypatingai tautiniai svarbų reikalą. Lauksime.

L.B. Valdyba ir "Geležinis Vilkas" klubo valdyba.

KAS NAUJA KANADOJE

S. Haidasz, ministeris daugiakultūriams reikalams, su etniniu grupiu, atstovais. (Canadian's Scene)

MINISTERIS STANLEY HADASZ PAŽADA REMTI ETNINĘ SPAUDĄ

Min. S. Haidasz, seniai žinomas Kanados kitataučių bičiulis ir užtarėjas, dabar min. pirm. P. E. Trudeau vyriausybėje rūpinasi visų šio krašto mažumų kultūrine veikla (multiculturalism). Nesenai jis savo kalboje, pasakytoje ukrainiečiams, Edmontone, pažadėjo:

"Mes planuojame daug labiau ir plačiau paginau-
doti etninės informacijos priemonėmis, kad visi kanadiečiai būtų išsamiai informuoti apie federalinės vyriausybės veiklą bei programą. Mes numatome sekančiais biudžetinėmis metais išleisti etninei informacijai pusę milijono dolerių, kad ir tie, kurie nėra pakankamai pramokę oficialios Kanados kalbas, galėtų sužinoti apie tokius svarbius reikalus, kaip pensijos, imigracijos nuostatus, pirkėjų apsaugą ir kt. Tikiuosi, kad tai

įrodo, jog Kanados federalinė vyriausybė ne tik žodžiais, bet veiksmais, pripažįsta etninės informacijos svarbą kanadiečiams."

PASIKALBĖJIMAS...

(Atkelta iš 5 psl.)
atskirų valstybių vidaus dalykuose. Mano įsitikinimu yra atėjęs laikas, kad demokratijos dėsniai būtų pripažinti kaip vienas tarptautinės politikos pagrindų. Tai būtina ypač tais klausimais, kurie liečia tarptautinius nusi-kaltimus bei neteisėtumus arba agresijos aukų teisių apgynimą ar bent respektavimą.

Klausimas: Ką Tams-ta manai apie Sovietų Sąjungos politiką, kuria siekiama gauti vadina-mosios "realybės" pripa-
žinimą tarptautinių san-tykių "normalizavimo" pretekstu?

Atsakymas: Vienas sovietų skelbiamų obal-sių yra santykių "norma-lizavimas", kuri jie su-

pranta kaip "realybės" pripažinimą. Čia reikia konstatuoti, jog sovietų valstybė ir dėl savo poli-tinės santvarkos ir dėl ideologijos, negali turėti normalių santykių, visuo-tiniai priimtąja prasme, ne tik su normaliomis valstybėmis, bet dargi ir su tomis, kurioms pri-mesta komunistinė san-tvarka. Tai įrodo tiek vi-sų Sovietų Sąjungos kai-mynų likimas, tiek Ven-grijos ir Čekoslovakijos invazijos numalšinti tenyksiams komunis-tams, nukrypusiems nuo Maskvos linijos.

Kaip Maskva vykdo normalius santykius ma-tyti taip pat Vietnamo kare, kuris buvo "soviet-namizuotas". Turėdama diplomatinis santykius su Jungtinėmis Amerikos Valstybėmis, sovietų vy-riausybė aprūpino Šiaurės Vietnamą sunkiaisiais gin-klais, kurie buvo pavartoti prieš Jungtinių Valstybių kariuomenę, teisėtai ginan-čią, einant defenzyvinės sąjungos sutartimi, Pietų Vietnamą nuo komunistinės agresijos.

Sovietų propagandos su-konstruota "normalizavi-mo" tezė yra beprasmiška dar ir dėl kitų sumetimų. Europos padėtis yra ne-normali, sukręsta dėl to, kad eilė Rytų ir Centro Europos valstybių su 100 milijonų gyventojų Sovietų Sąjungos smurto pasėkoje neteko nepriklausomybės bei laisvės. Tad yra visiškai nerealų tvirtinti, kad tarptautinis tokios padėties pripažinimas reikštų "normalizavimą".

Klausimas: Kurie yra tikrieji Sovietų Sąjungos tikslai jos jau nuo 1954 me-tų siūlomoj Saugumo kon-ferencijoj?

Atsakymas: Esu pasa-kęs pradžioj, kad sovietų keliamas naujų saugumo garantijų reikalingumas tėra pretekstas. Tikrumoj Sovietų Sąjunga tuo siekia paskatinti Vakarus pasira-šyti susitarimus, kurie su-teiktų jai galimybę saugu-mo priedanga kištis į kiek-vieną svarbesnį Europos politikos klausimą ir net intervenuoti atskirų valsty-bių vidaus reikalais.

Nesunku numatyti, kad išgavę naujas saugumo ga-rantijas, sovietai pareika-lautų atitraukti iš Europos

Amerikos kariuomenę, Šiam sąjūdžiui numalšinti sovietai buvo priversti at-gabenti kariuomenės dali-nių iš Azijos.

Klausimas: Šitokiomis sąlygomis kokios yra Bal-tijos Valstybėms ateities perspektyvos?

Atsakymas: Kai dėl ateities, dėl nepriklausomybės atstatymo, tai mūsų viltys yra pagrįstos pir-miausia tautinlu susiprati-mu, kuris nežūrint sunkios priespaudos yra gyvas. Vienas jo pasireiškimų bu-vo ginkluotas partizanų pasipriešinimas, kuris, ka-rui pasibaigus, tęsėsi Lie-tuvoj kelerius metus.

Dabar yra vykdoma mo-ralinė rezistencija - prieš okupaciją, tautinę ir reli-ginę priespaudą, rusinimą, komunistinę santvarką. Praėjusių metų pavasari įvyko masinių jaunimo de-monstracijų Lietuvos ne-priklausomybės ir Bažny-čios laisvės obalsiais.

Iš viso, padėčiai atvaiz-duoti svarbu atsiminti, jog viena komunistinės san-tvarkos ypatybių yra ta, kad ji savaime sukelia žmonėse pasipriešinimo dvasią ir laisvės troškimą.

Kai dėl pačios Sovietų Sąjungos, tai ir čia opozi-cijos reiškiniai yra vis dažnesni. Be kita ko, rusai išmoka naudoti slaptą spaudą, kaip tikros infor-macijos ir protesto prie-monę.

Nesenai vienas sovietų valdžios atstovas pareiškė, kad sovietai esą teigiamai išsprendę tautinę proble-mą. Bet tikrumoj ši pro-ginė priespaudą, rusinimą, blema yra sovietų prie-spaudos sukelta bei paaš-trinta ir tegalės būti iš-spręsta atstačius visų kraštų nepriklausomybę, kuriems sovietų viešpata-vimas yra jėga primestas.

MIKE'S TEXACO SERVICE STATION

(M. RUTKAUSKAS)

POINTE CLAIRE, P.Q.
601 St. Jean Road.
Tel. 695-3823

- Atsitiktiniai ir kapitaliniai automobilių remontai
- Degalai, tepalai, padangos ir kita
- Montrealiečiams lengvai pasiekiamą greitkelio Nr. 40 arba Nr. 20.

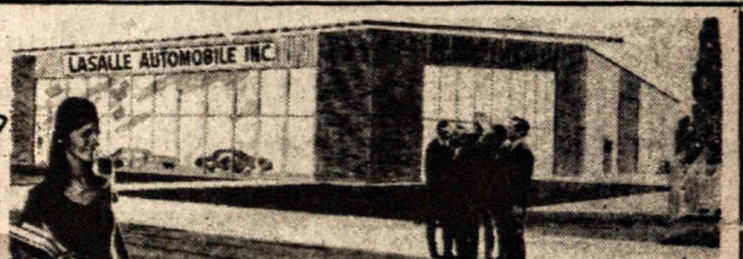
LaSalle

AUTOMOBILE INC.

366-7818

LAURENT DAIGNEAULT
Président

PARDAVIMAS

Imperial - Chrysler - Dodge - Charger
Coronet - Challenger - Swinger - Demon
Camions DODGE Trucks

7635 BOUL. LASALLE - LASALLE, QUE.

Mechanizuotomis priemonėmis įvairus ratų ir kitų dalių reguliavimas. Išorės taisymas ir dažymas. Kreiptis: De La Verendrye Blvd.

Tel. 355-3364

LaSalle Auto Specialist Reg'd.

7725 George Street
LaSalle, Que.

TEL:
366-0500, 366-4203

- Taisymas ir dažymas automobilių
- Pardavimas ir taisymas Chaparral firmos snowmobile ir Moto firmos snowblower ir taip pat motorinės valtyys. Sav. G. Desrochers

BELLAZZI-LAMY INC.

(VAIRI MEDŽIO STATYBINĖ MEDŽIAGA:

Durys, langų rėmai, Izoliacija, Ten-Test.

Masonite, statybinis popieris, cementas,

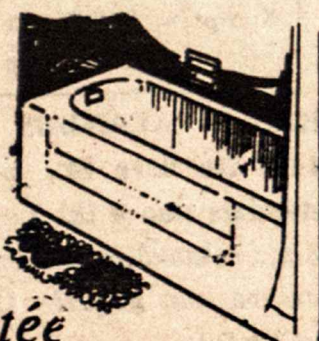
B. P. išdirbiniui ir visa kt.

7032, BOUL. CHAMPLAIN LASALLE 366-6941

Jetté & Frères

VISKAS - MODERNIEMS NAMAMS

Visi kiti vandentiekio ir šildymo taisymai ir nauji įrengimai. Gazinių priemonių pardavimas ir įrengimas. Atstovaujame Hydro-Quebec išnuoma-vimui karšto vandens tiekimą. Veltui įkainavimas

Jetté & Frère Ltée

Plumbing & Heating kontraktoriaus.

140-2e AVENUE - 366-0330

Highland Auto Body

611 LAFLEUR AVE., LaSALLE

TEL. 366-7281

- Atliekami mechaniniai darbai
- Išorės taisymas ir dažymas
- Dunlop padangos ir baterijos (Lietuviams nuolaida)

Savininkai: V. Sušinskas 389-0571 ir J. Zavyas 365-3252

Montrealiečių šokėjų grupė su dail. A. Tamošaitiene ir Petronėle Juškevičiene. Seniai tai buvo! Pabandykite atspėti kas jie? Šiandien ju, vaikai jau šoka...

"LITAS"...

(Atkelta iš 13 psl.)

važiavo šįmet tik antra diena, kadangi vanduo lig šiol buvęs per aukštas. Esą, dėl aukšto vandens susidarę tokie verpetai, kad esą pavojinga laivams plaukti.

Gaila, kad vis dar ne visi tėvai pasirūpina savo jaunuosius įrašyti į "Lito" narius atidarant jiems sąskaitas, tuo būdu suteikiant jiems progą dalyvauti kasmetinėse "Lito" ekskursijose. Kai kurie, vėl gi, nusivilia ar net užsigauna, kai sužino, kad tėvų turimos "Lito" sąskaitos nesuteikia teisės vaikams dalyvauti ekskursijoje. Šia proga pravartu priminti, kad "Litas" verbuoja jaunuosius narius ir daro ekskursijas ne delto, kad tikisi iš jų sąskaitų labai padidinti savo kapitalą, bet kad nori, kad jie priprastų "Lito" taupyti ir su laiku pavaduotų dabartinį piniginingą senimą.

Pr. R.

• Mirė Kazimieras Katinas ir palaidotas per Aušros Vartų parapiją. Velionis paliko brolių Anuprą.

• Išsikėlusius iš Montrealio šeidžius, kurie dabar gyvena Hudson, N. Y., buvo nuvykę aplankyti montrealiečiai: dukterė Dalia su vyru, sūnus Romas Šeidys, G. Kazlauskienė ir R. Žitkienė.

• Šv. Kazimiero parapijos klebonas kun. dr. F. Jucevičius grįžo iš atostogų, kurias praleido JAV - ių pietinėse valstijose.

jose.

• Praėjusį sekmadienį įvyko net dvi gegužinės: L. K. Mindaugo šaulių kuopos pas Pr. Skruibį, Pointe Fortune, ir Šv. Kazimiero parapijos - pas Baršauskus Hemingforde netoli JAV - ių sienos. Abiejose gegužinėse dalyvavo gausus skaičius tautiečių.

• Dr. Jonas ir Bronė Baltrušaičiai iš North Bay, Ont., ir V. ir J. Senlūnai iš Brantford, Ont., lankėsi Montrealyje ir svečiavosi Norkeliūnų bei Rimšų šeimose.

• Loreta ir Tomas Žiziai šiuo metu dirba Jasper National Park, Alberta, viešbutyje. Abu praleis tenai visą vasarą.

• Nesenai Montrealyje

lankėsi (Borisaitės su tuoktuvėse) buvę montrealiečiai - aktorius Leonas Barauskas su žmona Dana. Abu aplankė senus draugus bei pažįstamus ir svečiavosi Dainavos vasarvietėje.

MUSIQUE DES NATIONS

Vadinasi nauja prancūzų radio stoties programa. Kas sekmadienį, 2 val. p.p. etninės grupės pristato prancūziškai kalbantiems savo tautos liaudies dainas.

Lietuviai irgi yra pakviesti toje programoje dalyvauti ir medžiaga yra paruošta. Sekite pranešimus datai.

Žemiausios kainos!

MONTREAL ENTERPRISES Reg'd.

DRAUDIMO AGENTŪRA

6695 — 35th Avenue, Montreal 409

TEL. 727-3120 Namų 376-3781

Agentūra veikia nuo 1945 m.

Albertas NORKELIŪNAS, B.A. C.S.C., I.B.

Komercinio, privataus turto, automobilių, atsakomybės, gyvybės draudimas

Greitas ir tikslus patarnavimas!

Tel. Bus.: 722-3545

Res.: 256-5355

PETRAS ADAMONIS

C. I. B.

GAISRAS • AUTOMOBILIAI • ATSAKOMYBĖ • GYVYBĖ

ADAMONIS INSURANCE AGENCY INC.

3907 A ROSEMONT BLVD., MONTREAL, QUE.

K V I E Č I A M E V I S U S !
"NEPRIKLAUSOMOS LIETUVOS"

GEGUŽINĖ,

kuri įvyks š. m. liepos 29 d., sekmadienį, Skruibio vasarvietėje, Pointe Fortune, Que.

ATVYKITE! SUSITIKSITE DRAUGUS BEI PAŽĪSTAMUS
IR LINKSMAI PRALEISITE LAIKĄ SAULĖTOJ
GAMTOJ, ŠVARIAM ORE, ŠALIA
ŽAVINGOS IR ŽUVINGOS
OTAVOS UPĖS!

Veiks muzika ir visi kiti svečiams pasitarnavimai.

L A U K S I M E !

PRANEŠIMAS: Laikraštį bebaigiant ruošti gauta liūdna žinia, kad mirė ZINA PIEČAITIENĖ. (bus plačiau).

MONTREAL WEST AUTOMOBILE

Pontiac ★ Buick ★ Astre

• NERIBOTAS PASIRINKIMAS VARTOTŲ IR NAUJŲ AUTOMOBILIŲ!

• NESITIKĖTINAI GEROS SĄLYGOS AUTOMOBILIUI ĮSIGYTI!

• MŪSŲ FIRMA NUOŠIRDŽIAI, IR SU IŠIMTIMI JUMS, PASITARNAUS!

• UŽEIKITE! ĮSITIKINKITE! PASINAUDOKITE!

LEONAS GURECKAS
Sales Manager
(Lietuvis atstovas)

PASIKALBĖKITE SU

Manageriu
LEO GUREKAS

mw montreal west automobile

11 WESTMINSTER SOUTH

489-5391

(At the end of Sherbrooke Street West)

LITAS

Montrealio Lietuvių Kredito Unija

1465 DE SEVE STREET, MONTREAL 205, QUE.

Telefonas: 766-5827

MOKA UŽ:

Einamasis s-tas 5.5%
Taupomasis s-tas 6.0%
Term. ind. 1 m. 6.5%
Term. ind. 2 m. 7.0%
Term. ind. 3 m. 7.5%

DUODA PASKOLAS:

Asmeninės 8.5%
Nekiln. turto 8.5%
Čekių kredito 9.0%
Investacijos nuo 9% iki 12%

Duoda nemokamą gyvybės apdraudimą. Nemok. gyvybės apdr. iki \$10.000 da iki \$2,000 už taup. s-tos sumas, už paskolos sumą.

Kooperatyvinė namų (iki 4 butų) ir namų inventoriaus apdrauda.
Kreiptis: Gil Constantini, C.I.B., Quebec Credit Union League,
17 Ronald Drive, Montreal West 263. Tel. 487-5820.

KASOS VALANDOS

1465 De Seve St., pirmadieniais, antradieniais ir trečiadieniais nuo 9 iki 3 v.; ketvirtadieniais ir penktadieniais nuo 12 iki 8 v.; sekmadieniais nuo 10.45 iki 12.45 v. Sekmadieniais nedirbama vasarą nuo gegužės 15 d. iki spalio 15 d. ir per visus ilguosius savaitgalius.

3907-A Rosemount Blvd.: pirmadieniais ir ketvirtadieniais nuo 6 iki 8 v. vakaro ir penktadieniais nuo 1 iki 8 v. vakaro.